

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

(повне найменування вищого навчального закладу)

Економіки та менеджменту

(назва факультету)

Бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ (РОБОТИ)

магістра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу формування звітності бюджетної
установи (на прикладі Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя)

Виконав: студент (ка) 6 курсу, групи ПОМ-61
напряму підготовки (спеціальності)

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Крушельницький М.Р.

(прізвище та ініціали)

Керівник

к.е.н., доц. Синькевич Н.І.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

к.е.н., доц. Співак С.М.

(прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2019

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні засади побудови бухгалтерського обліку	7
1.1. Суть і місце бухгалтерського обліку	7
1.2. Сутність і значення бухгалтерської звітності, вимоги до її складання	12
Розділ 2. Концептуальні основи складання бухгалтерської звітності підприємства	23
2.1. Бухгалтерський баланс як основна форма фінансової звітності	23
2.2. Порядок складання фінансової звітності бюджетною установою	29
2.3. Кошторис як основний документ із обліку доходів та витрат	35
Розділ 3. Інформаційне забезпечення аналізу та аудиту виробничого процесу у Гусятинському коледжі ТНТУ ІМ. І. Пулюя	37
3.1. Теоретичні аспекти методики аналізу фінансової звітності	37
3.2. Завдання та мета аудиту фінансової звітності	42
Розділ 4. Аналіз надходження і витрачання коштів у бюджетній установі	46
4.1. Аналіз формування та використання коштів загального фонду	46
4.2. Аналіз формування та використання коштів спеціального фонду	50
Розділ 5. Аналіз фінансового стану та показників діяльності	54
5.1. Аналіз майна установи та джерел його формування	54
5.2. Аналіз фінансових результатів діяльності установи	58
Розділ 6	62
6.1. Організація охорони праці у Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя	62
6.2. Забезпечення фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків	65
Висновки та пропозиції	69
Список використаних джерел	74
Додатки	81

АНОТАЦІЯ

Крушельницький М. Р. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу формування звітності бюджетної установи (на прикладі Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя). – Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя – Тернопіль, 2019.

Робота містить теоретичне обґрунтування застосування бухгалтерського обліку в бюджетних установах, вивчення його методичних прийомів і формування звітності.

Досліджено актуальні теоретичні та практичні аспекти використання звітної інформації та визначено тенденції його розвитку, узагальнення поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених. В основу теоретичних і методичних досліджень покладено загальнонаукові методи і прийоми, серед яких аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, порівняння, групування. Застосовуються окремі методичні прийоми статистики й економічного аналізу.

Основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, практиків з проблем застосування обліку; законодавчо-нормативні акти з питань ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

В результаті досліджень проаналізовано та уточнено структуру фінансової звітності. Розкрито організаційний механізм діяльності досліджуваної бюджетної установи, здійснено аналіз виконання кошторисних призначень, вивчено порядок складання фінансової звітності бюджетною установою.

Ключові слова: бухгалтерський облік, бюджетні установи, система управління, бухгалтерська та фінансова звітність, кошторис, внутрішньогосподарський контроль, аналіз, охорона праці.

ВСТУП

Актуальність теми. У період проведення економічних перетворень які відбуваються у країні питання фінансової звітності та аналізу у бюджетних установах, як суб'єкта господарської діяльності завжди є актуальним в силу специфіки їх діяльності, а також постійного реформування та уточнення нормативно-правових актів.

Особливістю діяльності бюджетних установ є те, що метою їх діяльності не є одержання оподаткованого прибутку, хоча напрямки їх діяльності є різноманітними, всі вони поєднані основним принципом, що організація їх роботи забезпечується завдяки фінансуванню з державного чи місцевого бюджетів. Проте у окремих випадках у діяльності бюджетної установи є місце поєднання джерел доходів, зокрема, як бюджетного фінансування, так і власної господарської діяльності тому, організація та ведення бухгалтерського обліку у бюджетних установах, а також складання фінансової звітності має свої особливості не притаманні звичайним суб'єктам господарювання.

Такі особливості визначаються тим, що в бюджетній установі необхідно не тільки вести бухгалтерський облік, а й здійснювати постійний контроль за витрачанням отриманих бюджетних асигнувань, а також власними надходженнями та їх використанням, погашенням дебіторської та кредиторської заборгованості відповідно до вимог встановлених Бюджетним кодексом, інструкціями Державної казначейської служби України, профільного Міністерства та у порядку затвердженого кошторису установи.

Особливістю функціонування неприбуткових організацій в Україні та їх обліково-інформаційного забезпечення є реформування обліку суб'єктів державного сектору, пов'язане із реформуванням бухгалтерського обліку у бюджетних установах та уведенням у дію НП(С)БОДС з 1 січня 2017 року, що вказує на потребу проведення комплексного вивчення їх діяльності.

Для обліку бюджетних установ законодавцем визначена окрема методична база, яка регулюється окремими законодавчими та підзаконними актами. Так, бюджетні установи здійснюють свою діяльність за кошторисами доходів та витрат, виконання яких відображається за окремим планом рахунків.

Для них розроблені окремі Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, тобто ведення бухгалтерського обліку кардинально відрізняється від господарського.

На сьогоднішній день бухгалтерський облік та аналіз доходів, видатків та фінансових результатів діяльності бюджетної установи є необхідною складовою ефективного управління суб'єктом державного сектору.

Проблемам організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, визначення шляхів його вдосконалення присвоєно ряд наукових праць, які розглядаються вченими як на теоретичному так і на практичному рівні. Проблематику із різних точок зору присвячені роботи А. Поддєрьогіна, М.Білика, К. Измайлова, О. Кононенка, Н. Верхоглядової, Н. Шморгун, Т. Боголіб, С. Салиги, Н. Нестеренка, Ю. Цал-Цалко, С. Свірко, С. Жукевич та інші. Проте, на нашу думку, питання ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на сьогоднішній час, враховуючи економічні тенденції у країні та постійного реформування системи освіти не одержало достатнього висвітлення.

Зважаючи на ситуацію, яка складається у нашій державі питання ефективного використання ресурсів, у тому числі і грошових, через призму бухгалтерського обліку, як джерела інформації та методу контролю за їх витрачанням.

Мета і завдання дослідження. Вивчення оцінки обліково-інформаційного забезпечення діяльності бюджетної установи та етапи здійснення аналізу діяльності у бюджетній установі для прийняття ефективних управлінських рішень щодо економії наявних матеріальних та фінансових ресурсів.

Відповідно до мети у роботі визначено ряд завдань, які спрямовані на її досягнення:

- вивчити особливості діяльності бюджетних установ в умовах проведення економічних реформ та визначити їх вплив на побудову бухгалтерського обліку;
- критично оцінити нормативно-правове забезпечення із ведення бухгалтерського обліку та порядку складання фінансової звітності у бюджетних установах;
- вивчити практичне застосування порядку складання фінансової звітності;
- вивчити порядок обслуговування даними бухгалтерського обліку установи загалом та надання оперативної інформації керівнику установи;
- дослідити теоретико-методологічні аспекти обліку бюджетних установ на стадіях аналітичного та синтетичного узагальнення інформації;
- вивчити організацію здійснення аудиту у бюджетних установах.

Об'єктом дослідження є господарські операції із ведення бухгалтерського обліку та у подальшому відображення їх у фінансовій та іншій звітності Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та методичних положення із обліку, аудиту та аналізу операцій бухгалтерського обліку та відображення їх безпосередньо у фінансової звітності Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя.

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи дослідження: системного аналізу, методи причинно-наслідкового аналізу, табличний та графічний методи, динамічні ряди; метод економічного аналізу (при оцінці динаміки та структури балансу; метод групувань; різноманітні прийоми статистичних методів, зокрема порівняння – при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди; методи аналізу та синтезу.

В якості методологічної основи дослідження використовувалися

теоретичні положення економічної науки, численні праці українських та зарубіжних учених з питань обліку та аудиту, закони України та інші нормативно-правові акти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони формують підґрунтя для дослідження і практичного розв'язання проблем удосконалення обліку, аналізу й аудиту та ефективності його використання з урахуванням вітчизняних вимог стандартів та з використання сучасних інформаційних технологій.

Обсяг і структура роботи. Робота складається із вступу, шести розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел, містить рисунки та таблиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1.1. Суть і місце бухгалтерського обліку

За визначенням вказаним у бюджетному кодексі бюджетними установами є державні органи або органи місцевого самоврядування, а також установи та організації, утворені ними у визначеному законодавством порядку, що повністю або частково утримуються за рахунок державного бюджету або місцевого бюджету, або ж на умовах співфінансування.

За задумом законодавця всі бюджетні установи є неприбутковими, тому для їх утримання та забезпечення діяльності із виконання передбачених функцій здійснюється на підставі кошторису доходів і витрат.

Кошторис для бюджетних установ є основним фінансовим документом. Кошторис складається з двох частин: загального і спеціального фондів. Обидві частини кошторису складають з відображення у них надходжень і розподіл витрат [5].

Бюджетні установи є найнижчою ланкою галузі невиробничої сфери, де кожного дня здійснюються різноманітні господарські операції, що відбуваються на складі їх господарських засобів та джерел їх утворення, тому контроль за їх використанням через ведення бухгалтерського обліку є одним з пріоритетних його завдань.

Бюджетними установами є суб'єкти господарювання, які для забезпечення своєї статутної діяльності фактично безоплатно використовують державне або комунальне майно, або діяльність яких регулюється державою.

Залежно від функцій, які вони виконують, установи державного сектору поділяють на дві основні групи, рис. 1.1.

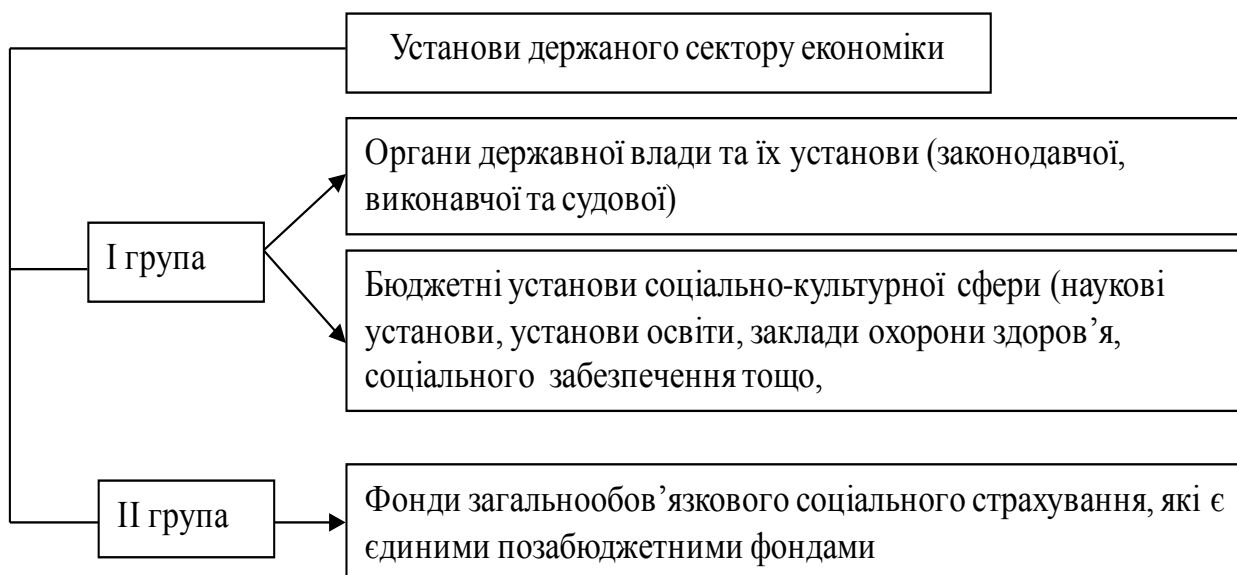

Рис. 1.1. Класифікація установ державного сектору

Бухгалтерський облік, як інформаційна система, здійснює збір, реєстрацію та систематизацію даних про господарську діяльність, під впливом якої здійснюється кругообіг засобів. Він не тільки фіксує, але і контролює рух засобів, їхній перехід із однієї форми у іншу, наявність засобів по їх видах на кожній стадії кругообігу. Контрольна функція фінансового обліку виявляється в процесі формування первинної організації й отримання підсумкових узагальнених даних.

Зазначені галузеві особливості коледжу відображають необхідність формувати бухгалтерську інформацію для прийняття рішення, місце обліку в системі управління Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя відображено на рис. 1.2.

Бухгалтерський облік є важливим джерелом інформації для управління установи, а також для зовнішніх користувачів і тому, він має бути організований відповідним чином. Організація бухгалтерського обліку у коледжі передбачає розробку та затвердження наказу про облікову політику.

Важливим аспектом формування наказу про облікову політику є відображення у ньому відповідної методики ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності із операцій, які неурегульовані діючими

нормативами або нормативно-правовими актами та не містять рекомендацій щодо правил їх обліку.

Установа самостійно встановлює спосіб відображення операцій із бухгалтерського обліку із окремих питань, виходячи з діючих законодавчих положень [16].

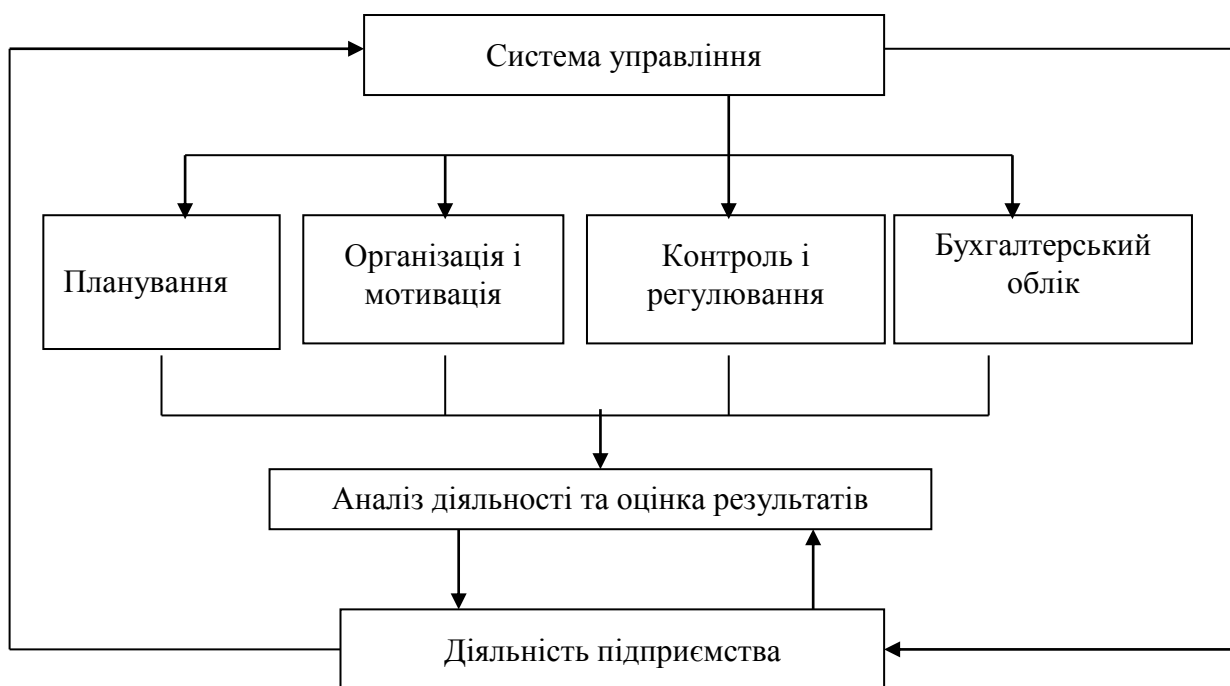

Рис. 1.2. Місце обліку в системі управління

У законодавчих актах, у статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», а також пунктом 3 НП(С)БО державного сектора 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» обліковою політикою, визнається сукупність принципів, методів і процедур, що використовується для складання та подання фінансової звітності.

Облікова політика Гусятинський коледж ТНТУ ім. І. Пулюя покликана забезпечити дотримання єдиного підходу до організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Керуючись вищезазначеними нормативними документами коледж визначає основні принципи закладені у облікову політику, яких постійно дотримується при веденні бухгалтерського обліку.

Облікова політика визначена в установі затверджується наказом або розпорядженням. Відповідальність за зміст та відповідність наказу про облікову політику чинному законодавству несе керівник установи.

Вибір форми ведення бухгалтерського обліку покладається на головного бухгалтера, за погодженням із керівником установи, тому, що форма ведення обліку пов'язана із багатьма, як внутрішніми так, і зовнішніми факторами, зокрема, і матеріальної бази установи та специфіки галузі [62].

До організаційних засад підрозділів, які забезпечують ведення бухгалтерського обліку у бюджетних установах належать:

- узгодженість дій при проведенні бухгалтерських операцій між окремими виконавцями та головним бухгалтером, а також розуміння операцій, які здійснюються;
- оптимальна внутрішня організація робочого процесу;
- обслуговування установи загалом та надання оперативної інформації керівнику установи – зокрема.

Доцільно відзначити, що за організацію бухгалтерського обліку відповідальні як головний бухгалтер так і керівник установи, тому при здійсненні будь-яких видаткових операцій вони повинні розуміти значення проведення такої операції та мати на ці питання спільні погляди.

Добрим об'єктивним підґрунтям досягнення вирішення завдання з удосконалення інформаційної бази прийняття управлінських рішень в установах державного сектору економіки є дослідження запитів і потреб системи управління.

За допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність та рух кожного виду об'єкту обліку. З метою отримання детальної інформації, необхідної для ефективного використання об'єктів обліку за їх окремими

видами і процесами, організується аналітичний облік, який ведеться пооб'єктно.

Отже, враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що вивчення теорії та практики застосування обліку у Гусятинську коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя, стає досить вагомими й актуальними фактором для організації бухгалтерського обліку.

Вирішення цього питання дозволить ефективніше вирішувати поточні завдання, забезпечить контроль за рухом. Ефективне керування діяльністю установи не можливе без отримання достовірної інформації, яку забезпечує бухгалтерський облік, який ґрунтується на застосуванні практичного досвіду та теоретичному аналізі.

Характерна особливість бухгалтерського обліку є те, що він заснований на строгому документуванні господарських операцій. Ця вимога закріплена в чинному законодавстві.

Підставою для будь-якого запису в регістрах бухгалтерського обліку є правильно оформлені первинні облікові документи, що фіксують факти здійснення господарських операцій.

Для організації ведення бухгалтерського обліку значення має не тільки питання використання способів і прийомів групування облікових даних у форми облікових регістрів, а оптимальне поєднання аналітичного та синтетичного обліку, а також застосування прогресивних форм обліку.

Під організацією бухгалтерського обліку розуміють групування облікової інформації для подальшої побудови зв'язків між пов'язаними регістрами обліку.

У практичній діяльності найбільш використовані наступні форми бухгалтерського обліку - ручна (меморіально-ордерна, журнально-ордерна) і автоматизована, але із веденням аналогічних форм у автоматичному режимі.

Для форм обліку характерне використання принципу накопичення й систематизації даних, необхідних для відображення у регістрах аналітичного й синтетичного обліку, складання фінансової звітності, керуючись єдиною

системою записів, тому у окремих бухгалтерських регістрах за один прийом здійснюється хронологічний і систематичний запис операцій.

Цей принцип виключає багатократність записів, дозволяє відмовитися від багатьох проміжних регістрів.

Меморіально-ордерною формою передбачено ведення допоміжних відомостей, які побудовані так, щоби охопити кредитові обороти декількох взаємозв'язаних по економічному змісту рахунків.

Таке накопичення полегшує збір облікових даних для формування звітності, а також для проведення фінансового аналізу діяльності установи.

Структура меморіально-ордерної форми відображено на рисунку 1.3 [78].

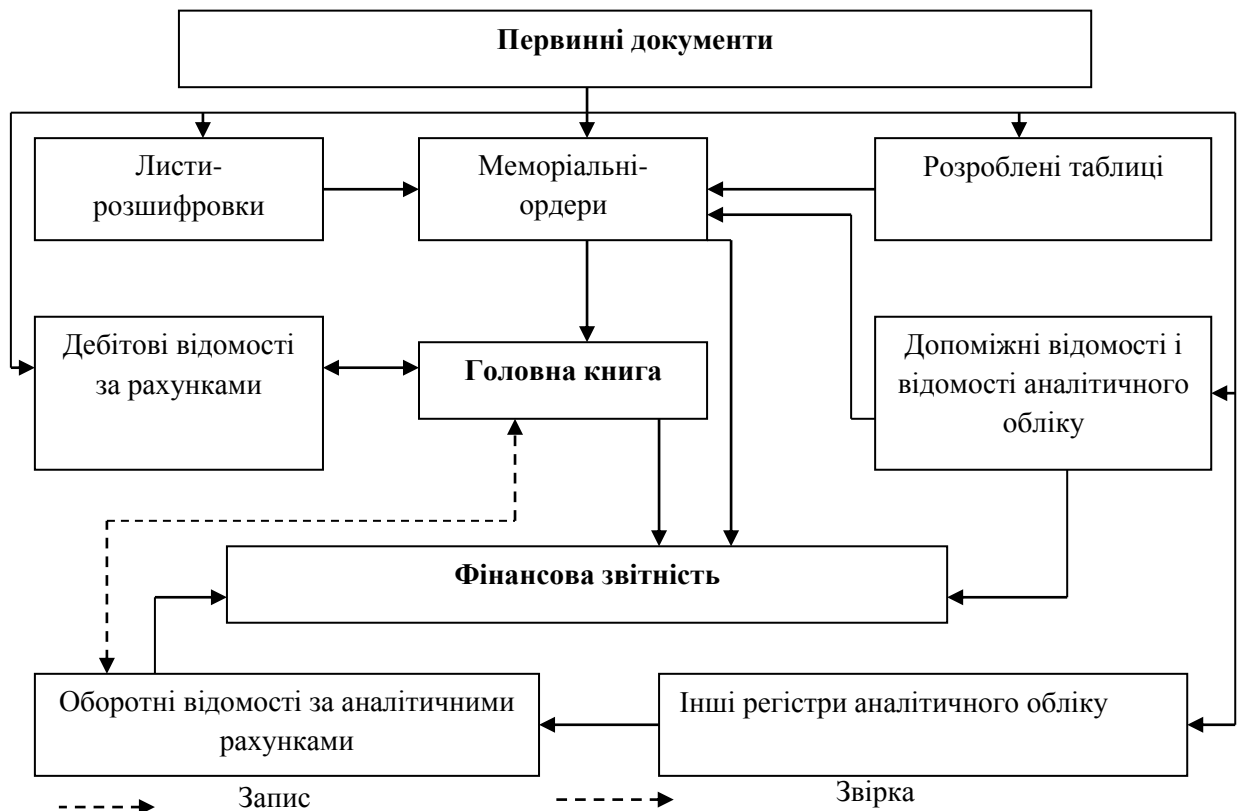

Рис. 1.3. Структура меморіально-ордерної форми обліку

Регістри бухгалтерського обліку заповнюються в гривнях і копійках.

За наявності самостійного облікового апарату - бухгалтерії, очолюваної головним бухгалтером, на неї покладається організація своєчасного й достовірного бухгалтерського обліку, контроль за раціональним і економним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [79].

Отже, побудова облікового процесу, що повністю задовольняє потреби керівництва та зовнішніх користувачів інформацією, неможлива без його раціональної організації.

Під організацією бухгалтерського обліку розуміється система умов та елементів облікового процесу, включаючи первинний облік і складові операцій (первинну облікову документацію й документообіг), форми організації обліково-обчислювальних робіт, обсяг і зміст звітності - систему, що ґрунтується на властивих фінансовому обліку правилах. Крім цього відображений облік коштів, кредиторської та дебіторської заборгованості, основних засобів і нематеріальних активів, запасів.

1.2. Сутність і значення бухгалтерської звітності, вимоги до її складання

Фінансовий облік забезпечує одну з найважливіших управлінських функцій, яка пов'язана із розкриттям інформації, тобто під цм слід розуміти, підготовку та надання суттєвої інформації, користувачам фінансової звітності. Під «суттєвою» інформацією, слід вважати те, що відсутність такої інформації може безпосередньо впливати на прийняття рішення її користувачами.

Для забезпечення якісних та уніфікованих параметрів звітності необхідно вимоги до методики її складання у відповідності із обліковим процесом привести до єдиних стандартів.

Із цією метою було розроблено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі за №101 «Подання фінансової

звітності», який затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2010№1629. За вимогами викладеними у стандарті визначають мету, склад і принципи формування фінансової звітності, а також визначено методику до визнання і розкриття елементів звітності.

Норми викладені у положенні використовуються у сіма бюджетними установами та організаціями.

З огляду на наведене, фінансова звітність - це сукупність показників за звітній період, які зведено, згруповано або узагальнено у відповідні реєстри, що відображають статистичні дані щодо динаміки руху об'єктів бухгалтерського обліку. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність: « це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [34].

Показники у звітності зазначаються у грошовому вимірнику та відображають явища і господарської процеси, які відбуваються при прийнятті управлінських рішень та використовуються для виявлення тенденцій, що відбуваються у установі або організації.

У попередньому, радянському, періоді метою бухгалтерського обліку був лише контроль за наявністю ресурсів, та забезпечення збереження соціалістичної власності, і організація розрахунків між суб'єктами, то на сьогоднішній день мета бухгалтерського обліку, значно ширша. Вона визнається, як засіб для складання фінансової звітності та забезпечення користувачів інформацією, на підставі якої приймаються рішення.

Для прийняття обґрунтованого управлінського рішення облікова інформація відображена у звітності має бути повною, правдивою та неупередженою та відображати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності і рух коштів установи, організації, підприємства.

Основним, базовим видом обліку, який характеризує діяльність підприємства є бухгалтерський облік, а також його основна складова

фінансова звітність, інші різновиди обліку: управлінський, фінансовий, податковий тощо лише є його складовими частинами, як додаткова інформація для прийняття рішень [42].

Фактично бухгалтерська фінансова звітність, спираючись на дані відображені у бухгалтерському обліку, є звязковою ланкою Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя із зовнішнім середовищем.

Фінансова звітність повідомляє користувачу про процеси, що відбуваються в установі з одного боку, а з іншого задовольняє вимоги щодо необхідної інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів та можливостей ними її засвоєння.

З урахуванням викладеного, можна дійти висновку, що фінансова звітність є надзвичайно необхідною частиною економіки, проте, лише у незначному проміжку часу вона стала обов'язковою для всіх підприємств, установ, організацій.

Згідно НП(С)БОДС фінансова звітність це - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів за звітний період.

Проте, практичне застосування нормативно-правової бази дозволяє, дійти висновку про неузгодженість термінології та їх сприйняття.

Питання розкриті у положенні, та які регулюють бухгалтерський облік визначають лише ті напрямки, які лежать на поверхні, проте не висвітлюючи їх глибинну сутність, що у подальшому призводить до їх не сприйняття та формального застосування.

Так, Коробко О.М. наголошує, що визначення не розкриває його суть, і у своїх дослідженнях, пропонує уточнення для визначення: «...фінансова звітність, це регульована державою сукупність форм звітності, що містять загальну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства та зміни власного капіталу за певний період, які взаємопов'язані між собою та покликані задовольнити конкретні інформаційні потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів» [44].

Користувачі інформації по відношенню до установи поділяють на зовнішніх і внутрішніх, табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Користувачі фінансової звітності

№	Користувачі	Необхідність у звітності
1	Інвестори	Особи, які дають венчурний капітал, та їх консультанти, стурбовані ризиком, властивим інвестиціям, і доходам від цих інвестицій. Їм потрібна інформація, яка допомагає визначити, що необхідно робити: купувати, утримувати або продавати. Акціонери також зацікавлені в інформації, що дає їм змогу оцінити спроможність підприємства сплачувати дивіденди
2	Працівники і групи їх представників	Зацікавлені в інформації щодо стабільності та прибутковості роботодавців, а також в інформації, яка дає їм змогу оцінити здатність підприємства забезпечувати оплату праці, пенсію та зайнятість
3	Позикодавці	Зацікавлені в інформації, яка дає їм змогу визначити, чи будуть їхні позики та відсотки із суми позик сплачені своєчасно
4	Постачальники та інші торгові кредитори	Зацікавлені в інформації, яка дає їм змогу визначити, чи будуть вчасно сплачені заборговані їм суми. Ймовірно, що торгові кредитори будуть цікавитися підприємством протягом більш короткого проміжку часу порівняно з позикодавцями, якщо тільки вони не залежать від існування підприємства як головного клієнта
5	Клієнти	Виявляють інтерес до інформації щодо безперервності діяльності підприємства, особливо у випадках, коли вони мають довгострокові угоди з підприємством або залежать від нього
6	Уряд та урядові установи	Зацікавлені у розміщенні ресурсів, а отже, і у діяльності підприємства. Інформація їм також потрібна для того, щоб регулювати діяльність підприємств, визначати податкову політику і як основа статистичних даних про валовий внутрішній продукт (ВВП) тощо
7	Громадськість	Підприємства впливають на членів суспільства по-різному. Наприклад, підприємства можуть робити істотний внесок у місцеву економіку різними шляхами, у тому числі забезпечуючи зайнятість і т.д.

Наведені визначення фінансової звітності для забезпечення його інформаційності має наступні переваги, зокрема:

- 1) вказується на регламентацію складання звітності з боку держави;
- 2) визначається об'єкт звітності, інформація про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та власний капітал;

- 3) регламентується періодичність складання і подання;
- 4) наголошується на взаємозв'язку між показниками звітних форм;
- 5) вказується мета, призначення та адресність подання звітності.

Доцільно також відзначити, що користувачами фінансової звітності можуть бути як фізичні або юридичні особи, яким необхідна інформація про діяльність установи для прийняття рішень.

Відповідно до чинного законодавства, на сьогоднішній день, подавати фінансову звітність повинні всі без виключення юридичні особи, незалежно від їх форм власності, а також представництва іноземних суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність на території країни [48].

Отже, з урахуванням наведеного, метою ведення бухгалтерського обліку та відображення даних при складанні фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, правдивою та неупередженою інформацією про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів установи для прийняття рішень. Чинні нормативно-правові акти залежно від потреб для управління, формують систему вимог до звітності:

1. Правові аспекти:

- Обов'язковість подання.

Відповідно до законодавства та установчих документів установи зобов'язані подавати фінансову звітність органам управління, власникам, та органам державної влади, а також іншим користувачам (податковим, фінансовим, статистичним органам, банкам тощо).

- Державна регламентація.

Викликана необхідністю приведення показників звітності до єдиного вимірника, з метою розрахунку макроекономічних показників. З огляду на це держава встановлює єдині правила до складання звітності. За порушення правил та вимог складання звітності керівників та інших посадових осіб можуть накладатись адміністративні стягнення.

- Відповідальність засвідчення.

Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку, керівник і головний бухгалтер несуть відповідальність за достовірність відображених даних, тому дані відображені у фінансовій звітності засвідчують підписами керівника і головного бухгалтера. Вони несуть відповідальність за організацію та ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності.

2. Якісні характеристики:

- Зрозумілість. Якісною характеристикою інформації, яка відображається у фінансових звітах, є її зрозумілість для користувачів. Припускається, що користувачі володіють знаннями із економіки та бухгалтерського обліку та прагнуть ретельно аналізувати отриману інформацію. Проте, інформація про складні поняття, яка включена у фінансові звіти, у зв'язку з їх доречністю для прийняття рішень, не повинна вилучатися тільки тому, що певним окремим користувачам важко її зрозуміти.

Для зрозумілості наведених даних у фінансовій звітності, вона має містити інформацію про:

- повну назву установи або організації, організаційно-правову форму, місце реєстрації установи, адресні дані, опис основної діяльності, зазначення органу управління, середню кількість працівників протягом звітного періоду, дату затвердження звітності;

- дату звітності та звітний період. У разі, якщо період, відрізняється від звітного періоду, передбаченого законодавством, то причини цього вказуються у примітках до фінансової звітності;

- валюту звітності та одиницю виміру. У разі, якщо звітність складена у валюті, що відрізняється від валюти відображення даних бухгалтерського обліку, то установа має зазначити причини цього, а також методи, використані для перерахунку фінансових звітів із валюти у валюту;

- інформація щодо звітнього та попереднього періоду. Вказана інформація забезпечує порівнюваність показників у динаміці. Проведення розрахунку та аналізу зрушень структури, побудови динамічних рядів для економічного аналізу;

- консолідацію фінансових звітів;

- обмеження щодо володіння активами;

- виявлені помилки минулих періодів, а також пов'язані з цим коригування;

- переоцінку статей фінансових звітів;

- інформацію, розкриття якої передбачено положеннями (стандартами).

- Доречність. Інформація має бути доречною, відповідати потребам користувачів для прийняття рішень. На доречність інформації здійснює вплив її характер та суттєвість. В окремих випадках достатньо самого характеру інформації для визначення її доречності. Інформація є суттєвою, у разі її вплинути на економічні рішення, прийняті на підставі фінансових звітів.

- Достовірність. Інформація має достовірно відображати операції та події, які вона розкриває або зможе розкрити.

- Порівнянність. Фінансова звітність має забезпечити можливість порівнювати:

- фінансові звіти за різні часові періоди;

- фінансові звіти різних суб'єктів [5].

Важливим етапом перевірки фінансової звітності є знання та розуміння її основних принципів, а також принципів бухгалтерського обліку, які відображаються у наказі про облікову політику, табл. 1.2.

Отже сьогодні показує, що введення реформування системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах перебуває лише на початковому етапі, проте система ведення бухгалтерського обліку, як економічної системи забезпечення ефективної діяльності зростає з кожним роком.

Таблиця 1.2

Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності

№	Принцип	Пояснення
1	Обачність	Застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
2	Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі
3	Автономність	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;
4	Послідовність	Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;
5	Безперервність	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі;
6	Нарахування та відповідність доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;
7	Превалювання сутності над формою	Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
8	Історична (фактична) собівартість	Пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
9	Єдиний грошовий вимірник	Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці;
10	Періодичність	Можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Виважені кроки до реформування системи організації бухгалтерського обліку має забезпечувати достеменне інформаційне середовище для забезпечення внутрішніх і зовнішніх користувачів необхідним рівнем даних про діяльність як окремої установи, так і держави у цілому.

Державна регламентація методології обліку забезпечує його єдність та порівнянність показників установ різних галузей невиробничої сфери, можливість отримання зведених показників для контролю за виконанням кошторисів і бюджетів.

Річна фінансова звітність складається по підсумках звітнього року. Проміжна звітність складається працівниками бухгалтерії щоквартально із відображення даних наростаючим підсумком із початку року. Квартальна фінансова звітність подається не пізніше 25 числа місяця, що наступає за звітним кварталом, а річна - не пізніше 20 лютого року, що наступає за звітним.

Органи влади подають фінансову звітність про виконання кошторису розпорядниками коштів до Державної казначейської служби України, а також до Рахункової палати України кожного кварталу, у 30 дений термін після звітнього кварталу, а також щорічно до 1 березня наступного за звітним року.

Датою подання фінансової звітності є день її вручення під розпис, а у разі надсилання поштою - дата отримання адресатом звітності, яка вказана на штампі підприємства зв'язку. Якщо подання звітності випадає на вихідний або неробочий день, термін подання звітності переноситься на перший робочий день після вихідного.

Строки подання фінансової звітності є обов'язковими для всіх підприємств та встановлюються Кабінетом Міністрів України. Фінансова звітність подаються:

- до органів статистики;
- до органу, управління до сфери яких належить установа;
- до інших державних органів (при наявності бюджетних асигнувань).
- трудовим колективам за їх вимогою;
- власникам або засновникам.

Отже, фінансова звітність не є таємницею, за винятком випадків, визначених законодавством. Звітність призначена для задоволення потреб користувачів, які не мають можливості витребувати таку звітність в установи, для задоволення своїх інформаційних потреб, а можуть лише використовувати офіційну відкриту інформацію.

Стандартна фінансова звітність розробляється з метою задоволення всіх користувачів необхідною інформацією, але це завдання нереальне з огляду на різні інтереси кожного з них.

Доводиться йти на компроміс і розкривати у звітах найсуттєвішу інформацію про діяльність підприємства, а кожний користувач вибирає для себе ті показники, які його цікавлять.

Крім того, фінансова звітність складається із дотриманням вимог національних або міжнародних стандартів, принципів організації обліку та звітності.

РОЗДІЛ 2

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Бухгалтерський баланс, як основна форма фінансової звітності

Діяльність бюджетних установ визначається характеристикою, яка відбивається на методиці й організації діяльності установ, зазначені особливості відображено на рис. 2.1.

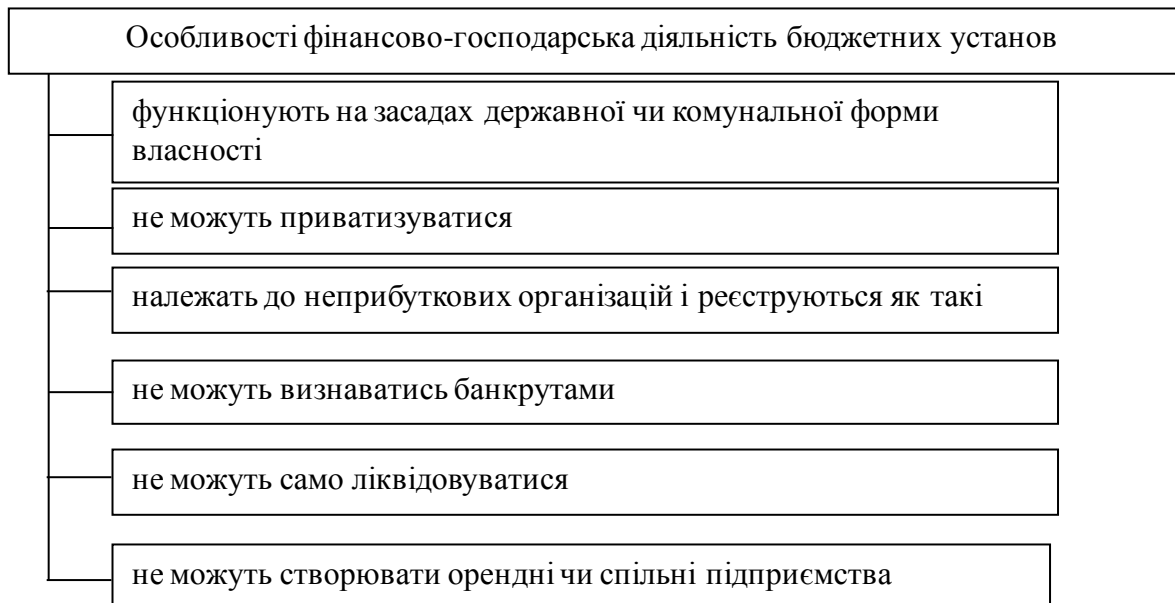

Рис.2.1. Особливості фінансово-господарської діяльності бюджетних установ

Критеріями зарахування суб'єктів господарювання до бюджетних установ є:

- створення установи органом влади (міністерством, відомством тощо) або органом місцевого самоврядування (територіальними громадами, виконавчими органами);

- утримання установи за рахунок бюджетних коштів.

Як правило, утримують такі установи за рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Обсяги коштів, виділені органами влади на утримання бюджетних установ, передбачають у кошторисі.

Кошторис це документ, який підтверджує повноваження на отримання фінансування і здійснення витрат, а також визначає обсяг і основні напрямки витрачання коштів для виконання своїх функцій.

Бюджетні установи зобов'язанні вести діяльність виключно в межах бюджетних асигнувань, які затверджені кошторисами і передбаченими планами асигнувань, із дотриманням фінансово-бюджетної дисципліни, а також максимальної економії наявних ресурсів.

Бюджетні установи є платниками загальнодержавних податків і зборів до бюджетів усіх рівнів та загальнодержавних страхових фондів.

Регламентация методології бухгалтерського обліку сприяє його єдності, порівнюваності його показників у розрізі різно галузевих установ, а також відповідає за можливість отримання показників для організації контролю за виконанням їх кошторисів.

«Відповідно до закону, бухгалтерський облік у бюджетній установі - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність установи» [30]. Всі операції здійсненні бюджетною установою, повинні повністю відобразитись в облікових регістрах та тоді, коли вони були здійснені. Результати господарської діяльності бюджетні установи в обов'язковому порядку відображають документально, складаючи різні види та форми звітності, тобто бухгалтерська звітність це останній етап облікового процесу, що ґрунтується на даних синтетичного та аналітичного обліку установи і відображає майновий та фінансовий стан. Своєчасно складена та достовірна звітність характеризує стан бюджетної установи, компетенцію та відповідальність її адміністрації. Залежно від потреб управління установою, а також чинних законодавчо-нормативних актів, можна сформуванати систему вимог, яка передбачається до звітності установ державного сектору.

В Україні бюджетні установи фінансову звітність складають згідно з 4 стандартами, табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Стандарти, за якими складають фінансову звітність

Стандарти бухгалтерського обліку бюджетних установ (НП(С)БОДС)		Що регулює
№	Назва	
101	«Подання фінансової звітності»	Склад фінансової звітності, її форму Правила, за якими формують фінансова звітності Принципи, за якими елементи фінансова звітності визнають і розкривають
102	«Консолідована фінансова звітність»	Правила складання установою консолідованої фінзвітності Принципи, за якими розкривають відомості щодо складання установою консолідованої фінзвітності. Інші стандарти бухгалтерського обліку 2018 року це питання не регулюють
103	«Фінансова звітність за сегментами»	Принципи, за якими формують відомості про активи і зобов'язання, витрати, доходи, фінансові результати звітних сегментів Правила, за якими ці відомості у фінзвітності розкривають
105	«Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»	Правила коригування при гіперінфляції фінзвітності, в т. ч. консолідованої Принципи, за якими у примітках до фінзвітності розкривають відомості щодо коригування

Для одних установ достатньо одного стандарту, для інших - кількох. Це залежить від того, чи має установа у своєму підпорядкуванні інші установи чи структурні підрозділи, які від неї територіально відокремлені. «Відповідно до ст. 11 розділу IV Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» типові форми бухгалтерської, податкової, соціальної і статистичної звітності, а також вказівки по їх заповненню, а також визначення термінів їх подання розробляються та затверджуються центральними органами державної влади України» [30].

Форми фінансової звітності із виконання кошторису бюджетної установи затверджуються Міністерством фінансів України.

Фінансова звітність характеризує фінансовий та майновий стан установи, відображає результати її діяльності. Бюджетна звітність надає інформацію про стан виконання кошторису за звітний період, наявність заборгованості за бюджетними коштами, рух активів чи пасивів, іншу довідкову інформацію. Користувачами даних є особи, яким необхідна інформація про діяльність установи (рис. 2.2).

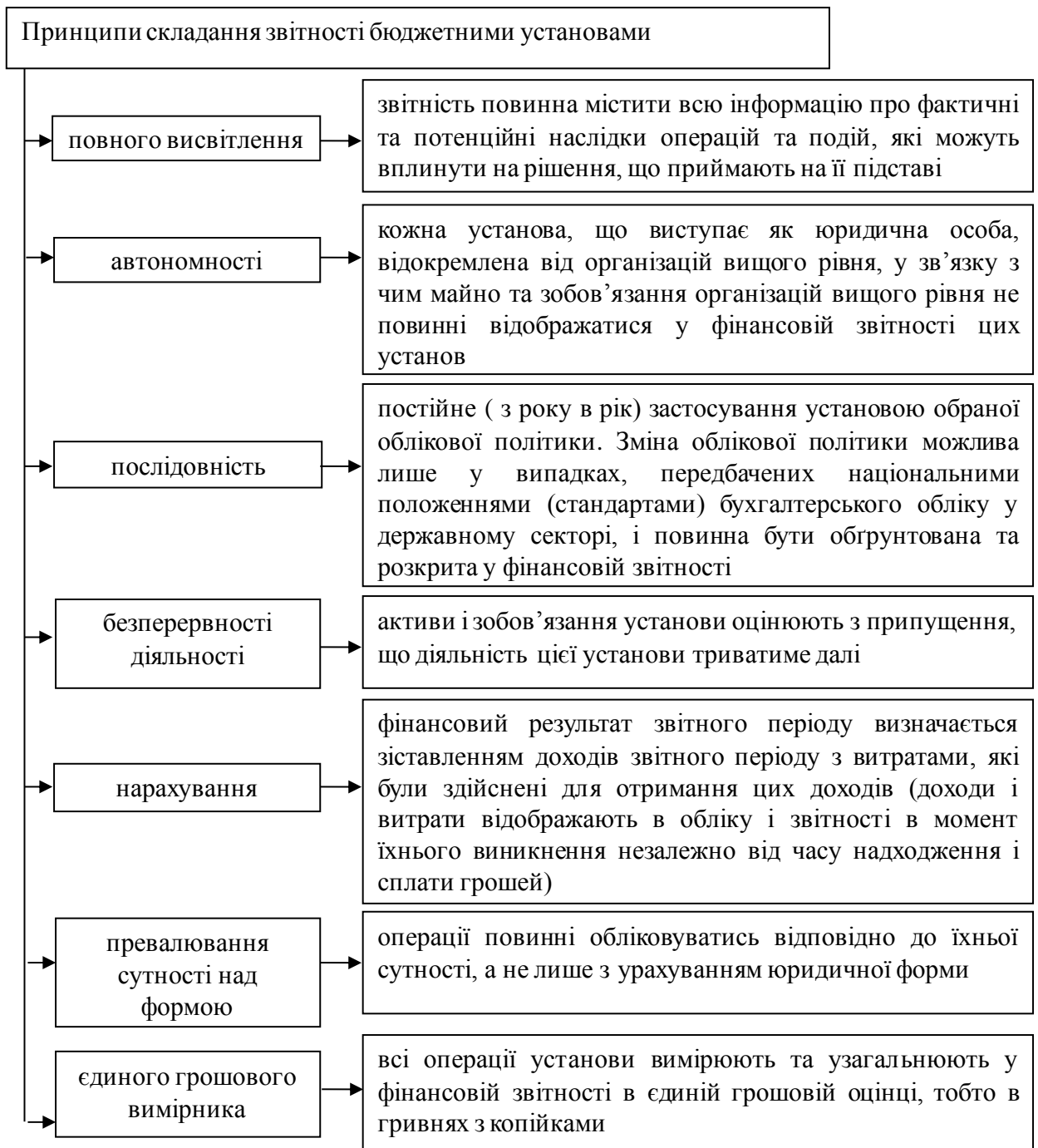

Рис. 2.2. Принципи складання звітності бюджетними установами

Розпорядники здають фінансову та бюджетну звітність до органу Державної казначейської служби України, а також головному розпоряднику коштів, а також подають інші види звітності до різних установ, рис.2.3.

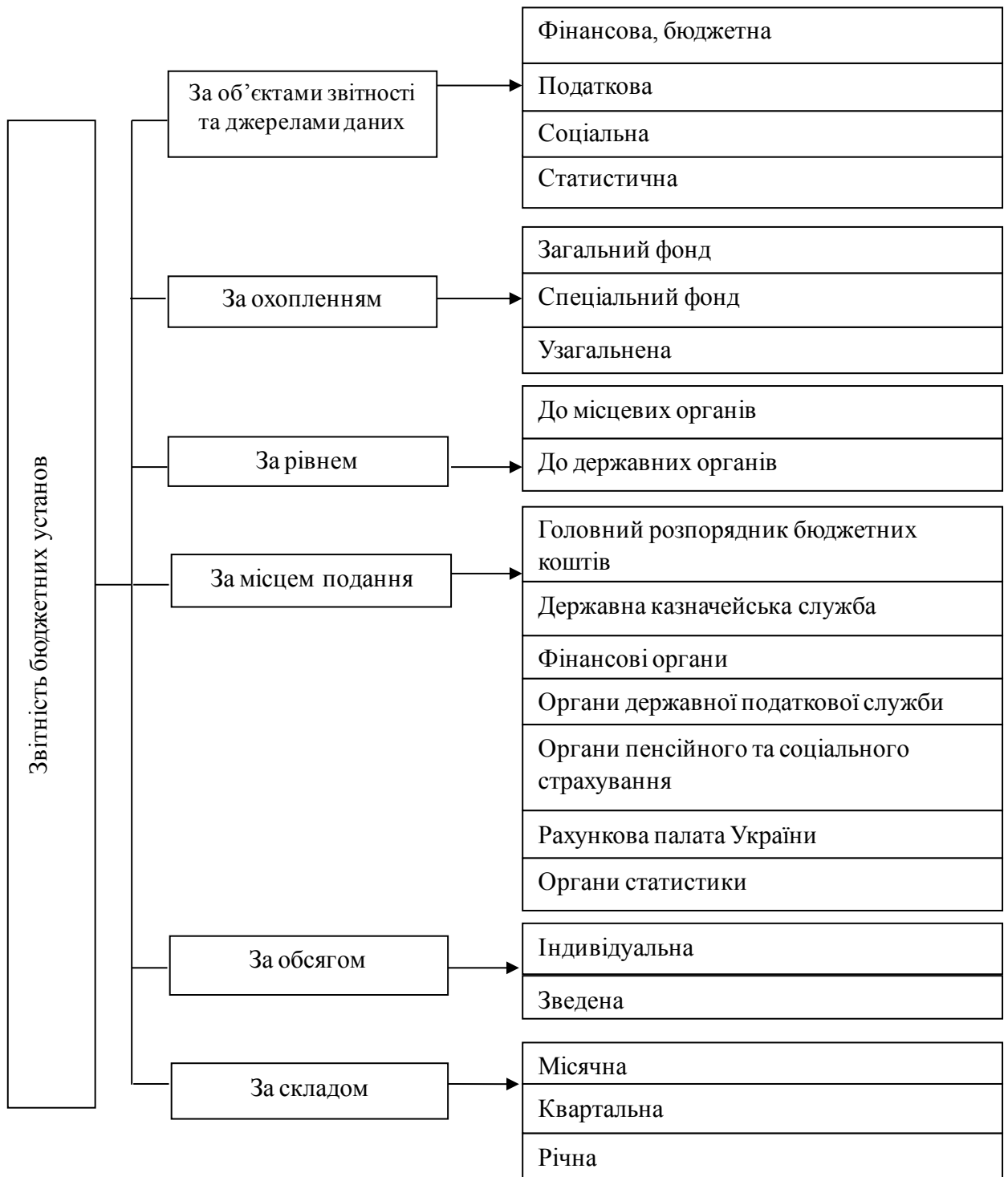

Рис. 2.3. Види звітності бюджетних установ

Особливістю формування звітності є її обов'язковість та повне державне регулювання.

Питання методології звітності та проведення господарських операцій установ покладено на ДКС України та МФУ, які суворо регламентують порядок складання звітності, її розгляду та затвердження.

Основними показниками звітності в установі є дані про кошторисні призначення, надходження коштів у звітному періоді, касові видатки установи, її дебіторську і кредиторську заборгованість, а також наявність юридичних і фінансових зобов'язань. Виходячи з цього, основними джерелами для складання звітності будуть всі планові та бухгалтерські документи, що розкривають стан обліку на звітну дату. Контроль за додержанням законодавчих актів про бухгалтерський облік та фінансову звітність здійснюють органи Державної аудиторської служби України та органи внутрішнього аудиту інших міністерств і відомств України в межах передбачених законодавством повноважень.

Одержувачі бюджетних коштів, установи та організації, що використовують бюджетні кошти для виконання окремих програм, завдань звітують за їх використання в терміни визначені законодавством та в значно меншому обсязі звітів, як зображено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Склад звітності одержувачів бюджетних коштів на 2018 рік

№ з/п	Назва форми	Термін подання
1	Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (№ 2д, № 2м)	Місячна
2	Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (№ 4-Зд, № 4-Зм)	Місячна
3	Звіт про заборгованість за бюджетними коштами (№ 7д, №7м)	Місячна
4	Пояснювальна записка	Місячна

Оскільки діяльність одержувачів бюджетних коштів відбувається в визначений короткий термін, звітність відповідно складається за результатами місячної діяльності..

2.2. Порядок складання фінансової звітності бюджетною установою

Бухгалтерський баланс бюджетної установи – це таблиця, що складається з розділів «Активу» та «Пасиву» і методом групування відображає на визначену дату, зазвичай на перше число. Активи та зобов'язання бюджетної установи відображаються по видах, використанню та джерелах утворення у грошовому виразі.

Установи складають «Баланс», у якому відображаються результати проведених протягом періоду операцій за коштами загального фонду та спецфонду, за усіма передбаченими програмами. Звітні дані мають бути достовірними, об'єктивними, реальними. Форма «Баланс» узагальнює підсумкові показники, одержані в наслідок даних бухгалтерських документів, які були станом на початок та наявні на кінець звітного періоду.

Суми статей балансу по вартості активів установи, коштах на рахунках у казначействі, заборгованості, дані про рух грошових коштів наданих з бюджету, а також надходження і використання коштів із спеціального фонду повинні відповідати даним відображеним у книзі «Журнал-головна» та підлягають інвентаризації згідно з Порядком інвентаризації активів та зобов'язань, затвердженого МФУ № 879 від 04.09.2014. Форма «Баланс» розроблена та затверджена НПСБОДС 101 та складається з Активу та Пасиву, що включають розділи як наведено в табл. 2.3.

Основним джерелом інформації для складання форми № 1 є дані книги «Журнал-головна», у якій відображено залишки на 1 число звітного періоду по субрахунках з урахуванням проведеної інвентаризації відповідно до вимог Порядку №879. Початкові дані балансу дорівнюють даним «На кінець періоду» за попередній період.

Структура балансу

Актив		Пасив	
Номер	Назва розділу	Номер	Назва розділу
I	Нефінансові активи	I	Власний капітал та фінансовий результат
II	Фінансові активи	II	Зобов'язання
III	Витрати майбутніх періодів	III	Забезпечення
		IV	Доходи майбутніх періодів
Баланс		Баланс	

В «Балансі» ф. № 1-дс, що складається за квартал, відображається інформація в тих рядках, що характеризують стан бюджетної установи після проведення заключних операцій з визначення результату фінансової діяльності установи за період (квартал), коли дані про фінансування та видатки установи віднесені на субрахунки фінансового результату діяльності установи державного сектору.

У типовій формі №1-дс «Баланс» дані позабалансових рахунків відсутні. Інформація по позабалансових рахунках відображаються у типовій формі № 5-дс «Примітки до фінансової звітності», яка складається за підсумками звітного року [47].

Результат діяльності установи визначають шляхом списання підсумкових сальдових оборотів по рахунках доходів та видатків, та за наслідками переоцінок за звітний період.

У звітній формі «Звіт про результати фінансової діяльності» (типова форма № 2-дс), яка є складовою обов'язкової фінансової звітності та призначена для відображення результату діяльності бюджетної установи за звітний період.

Основними джерелами для заповнення «Звіту про результати фінансової діяльності» є меморіальний ордер №15, а також картки аналітичного обліку доходів та видатків, та обороти по субрахунках доходів, видатків та результатів виконання кошторису, книга «Журнал-головна».

У звіті показуються операції, які здійснені у періоді за доходами та видатками установи, операції, наслідками із збільшення або зменшення доходів або видатків. Також відображають, результати переоцінок, які впливають на динаміку доходів або видатків установи. Форма звіту затверджується Міністерством фінансів України у НПСБОДС 101. Заповнення форми з 01.01.2017 відбувається по завершенню кожного кварталу.

У першому розділі знаходить своє відображення інформація про доходи та витрати установи, проведені за певний період та подаються із зазначенням їх видів.

У другому розділі зазначеного звіту показують суми видатків передбачені кошторисом у розрізі кодів економічної класифікації видатків.

У третьому розділі звіту зазначається інформація про виконання кошторису. Також, у розділі зазначають одержане кредитування із бюджету у порівнянні до затверджених планових показників на рік. Фактичні суми виконання або так звані касові видатки необхідно зазначати відповідно до визначеної методологією складання кошторису.

Четвертий розділ відображає проведені витрати за звітний період за елементами.

Звіт про рух коштів типової форми забезпечує відображення руху грошових коштів установи за звітний період. Особливості заповнення розділу першого розділу визначає Порядок №307, а зв'язок показниками Звіту наведено в Методичних рекомендаціях МФУ №1170 [30].

У розділі I відображають рух грошових коштів за наслідками операційної діяльності. Операційна діяльність, згідно з Порядком № 307, включає, рис. 2.4.

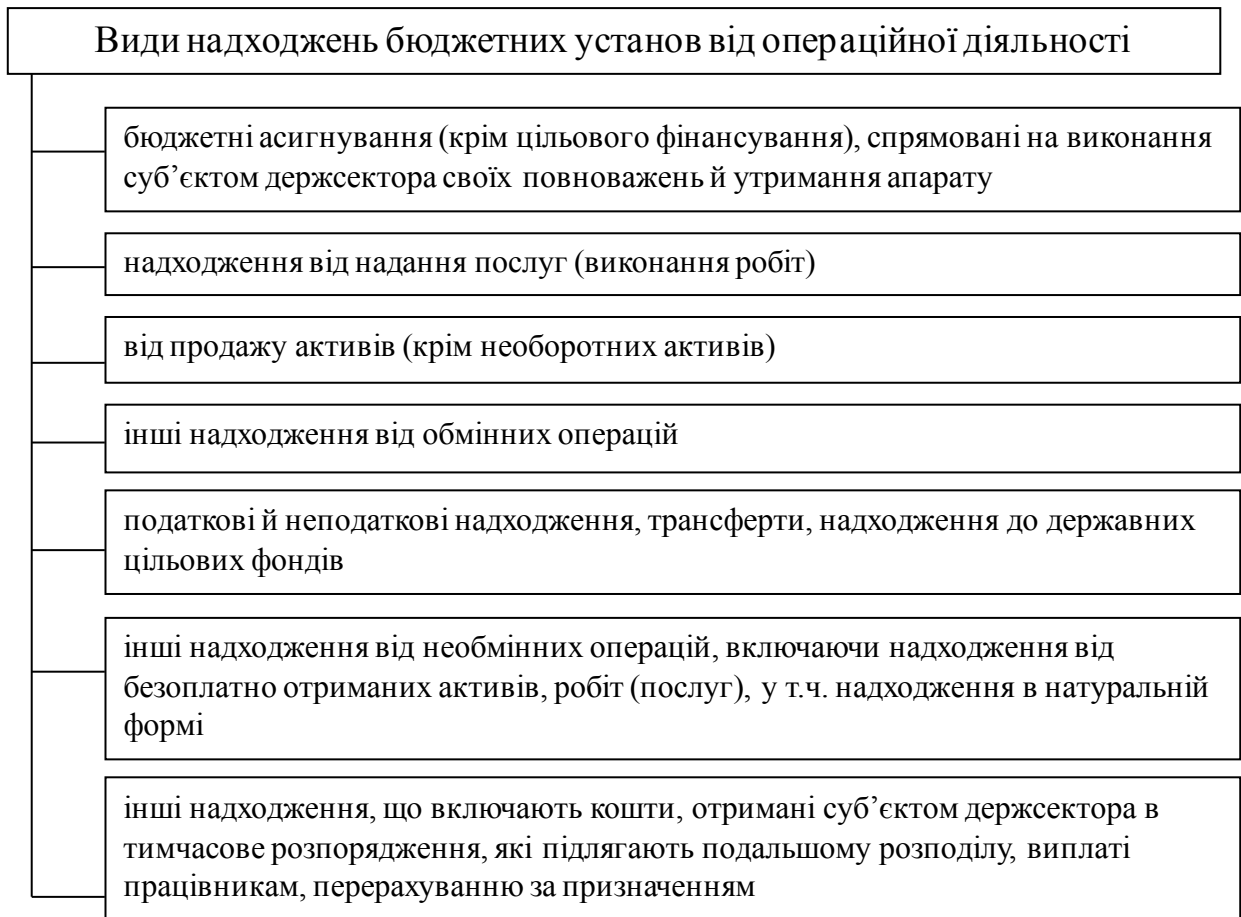

Рис. 2.4. Види надходжень бюджетних установ від операційної діяльності

У другому розділі визначається рух грошових коштів за наслідками інвестиційної діяльності на підставі змін по статтях Балансу.

Види витрат від операційної діяльності відображено у рис.2.5.

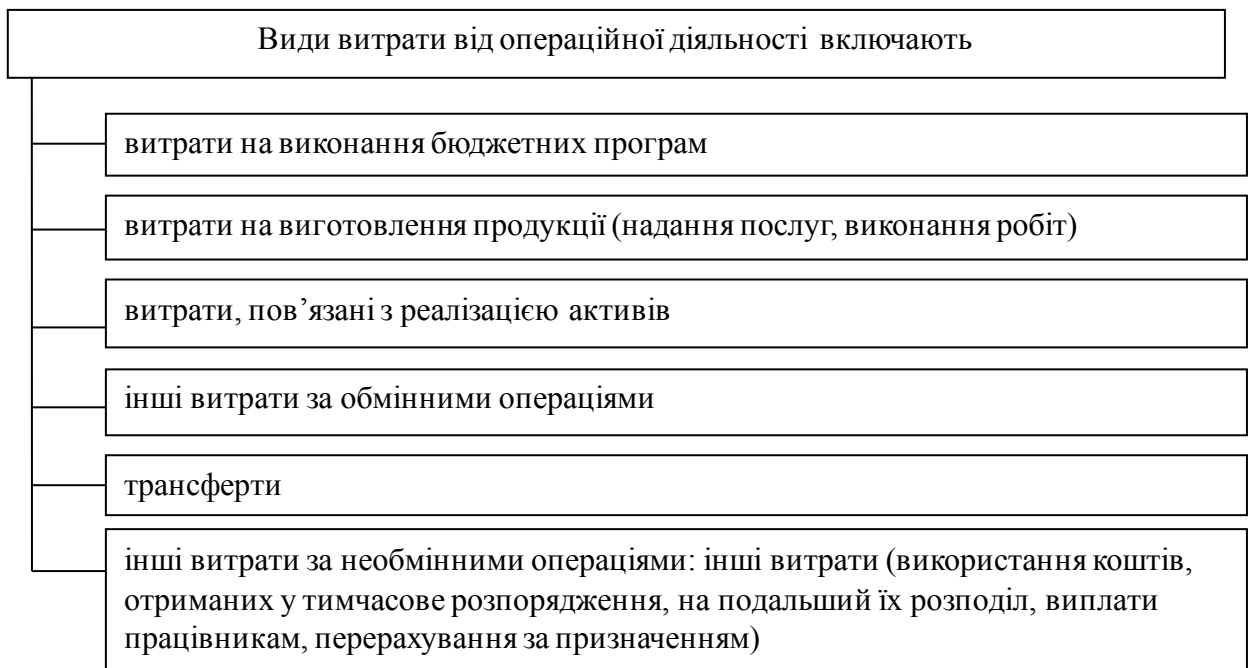

Рис. 2.5. Види витрати від операційної діяльності включають

«Звіт про власний капітал складається за типовою формою № 4-дс. У НП(С)БОДС 101 наведено визначення терміна «власний капітал» - це частина в активах суб'єкта держсектора, що залишається після вирахування зобов'язань» [55].

Отже, у бюджетних установах під власним капіталом установи розуміють власні джерела утворення господарських засобів, які забезпечують безперервну діяльність установи, тобто це величина власного капіталу та є сумою вартісного вираження внесеного капіталу і фінансових результатів та переоцінок.

До складових власного капіталу установ державного сектору включено, окремі види капіталів, які відображені у рис.2.6.

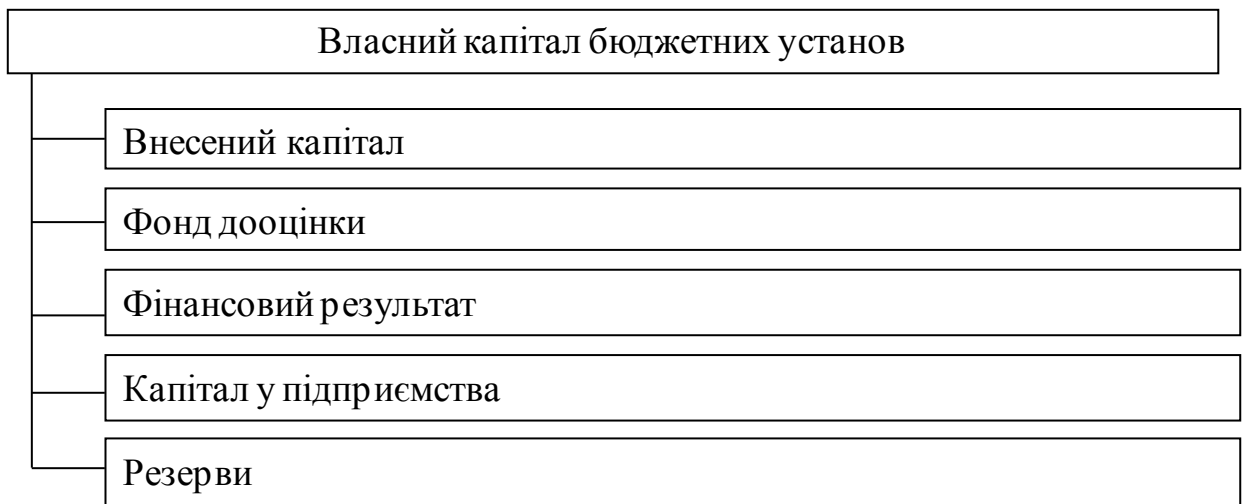

Рис. 2.6. Структура власного капіталу бюджетних установ

Відповідно до Порядку № 1219 на субрахунку 5111 визначається збільшення капіталу із придбання активів, закріплених на праві господарського відання за рішеннями органу управління за розпорядником бюджетних коштів.

Відповідно до прийнятих змін у 2017 році бюджетні установи склали звіт про власний капітал за наслідками фінансово-господарської діяльності у перше.

Звіт про власний капітал відображає інформацію про суми, на які коригували залишки на початок на капітал у дооцінках, а також дані про

коригування суми залишку субрахунку 5411 на початок року, у разі проведення таких коригувань.

Дані про рух власного капіталу показують у графах 3-9 за прийнятим у бухгалтерському обліку способом. Зазначену операцію відображають у «Звіті про власний капітал», як зміни протягом бюджетного року. У рядку 4030 відображають коригування фінансового результату.

Фінансовий результат бюджетної установи фактично визначає результат виконання кошторису. Доходи і витрати при цьому списуються на фінансовий результат періоду. Бухгалтерськи проведення, якими доходи і витрати закриваються на фінансовий результат мають наступне відображення:

- закрито рахунки доходів: Дт 7011-7511 - Кт 5511;
- закрито рахунки витрат: Дт 5511 - Кт 8011-8511.

Загальний результат виконання кошторису, тобто сальдо субрахунку 5511, переносять до результатів виконання кошторису, та формують запис:

- у разі перевищення доходів над витратами формується профіцит: Дт 5511 - Кт 5512;
- у разі перевищення витрат над доходами формується дефіцит: Дт 5512 - Кт 5511.

У сальдовому підсумку за субрахунком 5511 відображено, рядок 1420, а інформація відображена у Звіті про власний капітал, по рядку 010 та 190 має відповідати показникам в розділі I пасиву Балансу.

В Примітках розкривається інформація відповідно до методики визначеної НП(С)БОДС, зокрема вони відображають аналіз за статтями звітності, який у подальшому необхідний для її зрозуміння користувачами і вона має бути достовірною. У примітках до звітності відображається 12 розділів, які розкривають інформацію про рух активів та пасивів установи, зокрема:

Обов'язковим додатком до квартальної та річної фінансової звітності установи є пояснювальна записка.

Розкриття інформації про елементи фінансової звітності здійснюється у Пояснювальній записці. Як і всі форми звітів, бланк пояснювальної записки передбачено відповідним Порядком. Для подання звіту до установ вищого рівня бюджетні установи додають звіти про виконання плану контингенту, про виконання плану підготовки наукових кадрів або інші додаткові відомості відповідно до виконання основних функцій.

Форми звітності та пояснювальні записки обов'язково підписуються керівниками і головними бухгалтерами без яких звіти вважаються недійсними.

2.3. Кошторис, як основний документ із обліку доходів та витрат

Основним документом, для бюджетних установ, який визначає обсяг надходження, використання коштів є кошторис. Процедуру складання та виконання кошторису установ затверджено Постановою КМУ № 228 від 28.02.2002 року. Фінансування установ без затвердженого кошторису забороняється. Відповідно до п. 26 Порядку 228 у двотижневий після затвердження закону про Державний бюджет на поточний рік, Міністерство фінансів України або місцеві органи доводять лімітні довідки про заплановані бюджетні асигнування.

Розпорядники коштів приводять у відповідність до бюджетних асигнуваннями свої витрати та інші показники, що доведені лімітними довідками. Кошторис має дві складові, які відображено на рис. 2.7.

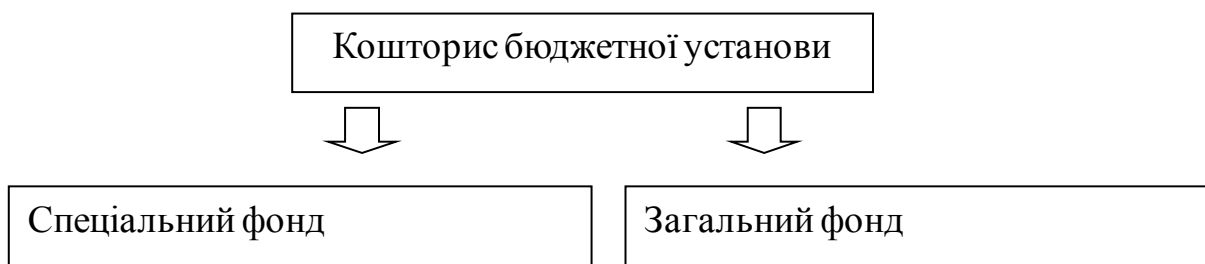

Рис. 2.7. Склад кошторису установи

Загальний фонд установи включає заплановані надходження із бюджету та розподіл видатків за КЕКВ для виконання бюджетною установою основних функцій. До спеціального фонду входить також і обсяг власних надходжень установи. Паралельно затверджують план асигнувань установи, лімітну довідку, план використання коштів.

З огляду на наведене, можна дійти висновків, що установам виділяється фінансування тільки за наявності затверджених кошторисів, планів асигнувань загального та спеціального фонду, а вищим навчальним закладам та науковим установам за наявності планів використання бюджетних коштів у розрізі місячних планів їх використання.

Кошторис установами складається на календарний рік, який відповідно до вимог п. 31 Порядку 228 затверджується керівником відповідної установи або керівником вищого рівня так званим головним розпорядником коштів не пізніше 30 календарних днів від дня підписання місцевих бюджетів. До установи вищого рівня подається штатний розпис установи, який формується за рахунок коштів фондів державного (місцевого) бюджетів. Виділяють наступні кошториси, рис.2.8.

Рис. 2.8. Види кошторисів

Бюджетні установи, які мають відокремлені бухгалтерії індивідуальні кошториси на затвердження подають своєму головному розпоряднику коштів, а установи із централізованою бухгалтерією, надають їх до централізованої бухгалтерії для подальшого їх оформлення.

РОЗДІЛ 3
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ
ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ У ГУСЯТИНСЬКОМУ КОЛЕДЖІ ТНТУ
ІМ. І. ПУЛЮЯ

3.1. Теоретичні аспекти методики аналізу фінансової звітності

Підприємствам, які фінансуються за рахунок державного бюджету країни для раціонального розвитку та продуктивної діяльності, необхідне проведення ефективної аналітичної діяльності, яка базується на детальнішому аналізі даних звітності, що відображає результати фінансової та господарської діяльності установи.

Аналіз - це методи дослідження, які полягають у розподілі та вивченні об'єкта дослідження у розрізі складових частин. Фінансовий аналіз з'явився в ХІХ ст. як комерційна арифметика. Пізніше, із розвитком ринкових відносин у країнах із ринковою економікою, вона перетворилась у фінансовий менеджмент, із складовою частиною – фінансовий аналіз, що базується на даних фінансової звітності.

Поняття фінансового стану установи державного сектору економіки визначається рядом господарських факторів та характеризується системою показників, які відображають рух фінансових ресурсів спеціального та загального фондів.

Щодо основних напрямків та методики здійснення фінансового аналізу, то, слід зазначити, що в сучасних умовах відсутній єдиний універсальний підхід щодо методики оцінки фінансового стану. Це пов'язано із тим, що фінансовий аналіз може проводитись різними суб'єктами, які мають різну мету використання отриманої аналітичної інформації, що відбивається на застосуванні різних інструментів оцінки фінансового стану [6].

Основними завданнями фінансового аналізу діяльності установ державного сектору економіки наведено на рис. 3.1.

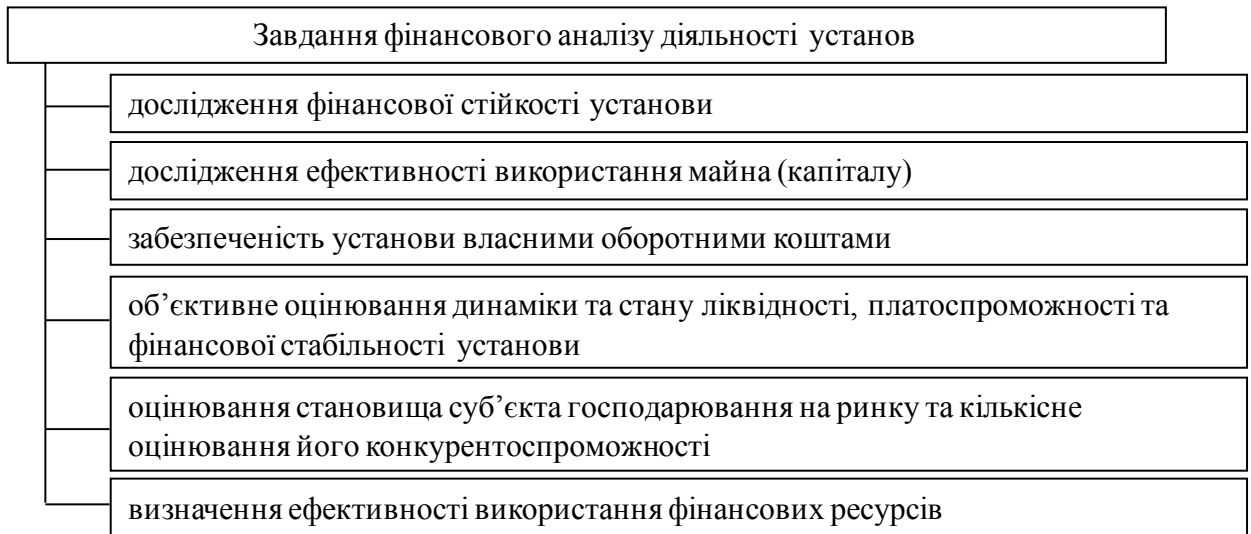

Рис. 3.1. Завдання фінансового аналізу діяльності установ

Завдання аналізу визначають поділ доходів та видатків установ державного сектору економіки, а також здійснення аналітичної роботи щодо проведення розрахування показників їх діяльності.

З метою аналізу доцільно застосовувати спеціальні методики, які засновані на класичному аналізі із врахуванням аспектів бюджетних організацій.

Проведення фінансового аналізу діяльності установ державного сектору економіки перш за все необхідно для досягнення таких цілей, рис. 3.2.

З урахуванням наведеного, доцільно зазначити, що фінансові показники - важливий інструмент стратегічного управління.

При формуванні системи розрахункових показників, доцільно звернути увагу на особливості фінансової звітності бюджетної організації, особливо на формування доходів бюджетної організації за загальним і спеціальним фондами.

Рис. 3.2. Цілі проведення фінансового аналізу діяльності установ

Аналіз діяльності проводиться у бюджетних установах в декілька етапів, серед яких необхідно виділити наведені на рис. 3.3 [1].

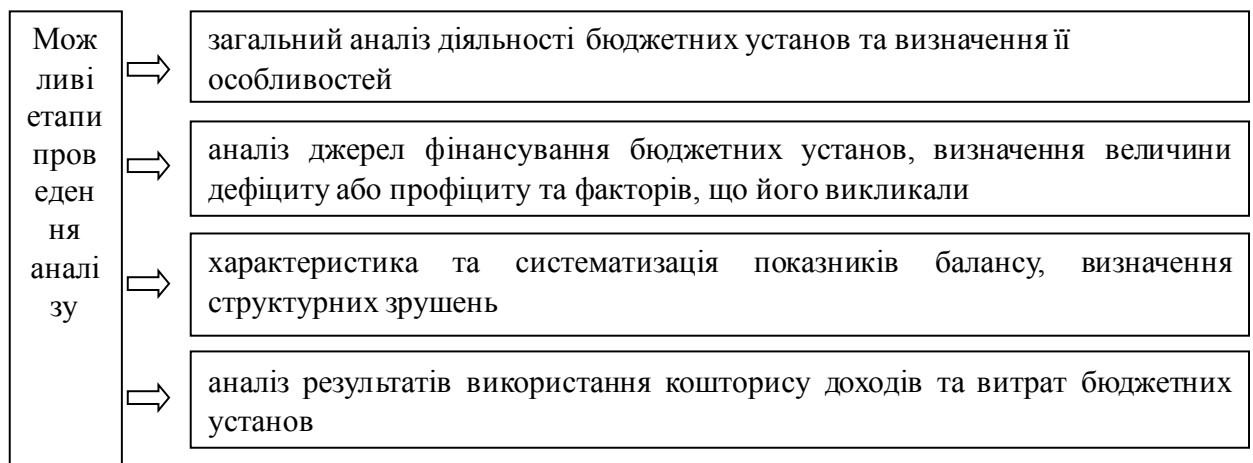

Рис. 3.3. Можливі етапи проведення аналізу

При здійсненні фінансового аналізу установ державного сектору економіки всі методичні прийоми відображають рух потоків інформації у системі управління ними.

Предметом при такому аналізі виступають фінансові ресурси установ державного сектору економіки, а також процес їх формування та використання.

Методи для проведення фінансового аналізу бюджетної установи є комплексом науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану. Неформалізовані методи ґрунтуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях.

Слід зауважити, що доходи неприбуткових установ є самостійними об'єктами аналізу фінансовогосподарської діяльності. Фінансування на поточне утримання здійснюється за рахунок коштів із бюджету та інших джерел.

Відповідно до Бюджетного кодексу доходи установ поділяються на доходи загального фонду та спеціального фонду.

Загальний фонд охоплює всі доходи, крім тих, що призначені для зарахування до спеціального фонду. На рівні установ до доходів загального фонду належать кошти, які надходять із загального фонду державного бюджету та з місцевих бюджетів.

Доходи спеціального фонду це власні надходження установи і доходів за іншими надходженнями спецфонду.

Власними надходженнями бюджетних установ є кошти, які отримані від надання послуг, виконання робіт чи здійснення іншої діяльності з виконання окремих доручень, а також як гранти та дарунки (благодійні внески).

Алгоритм комплексного аналізу надходження коштів, доходів та видатків бюджетної установи наведено на рис. 3.4.

Джерелами інформації для проведення аналізу є наступні інформаційні документи: звіти про виконання кошторису у розрізі видів джерел доходів та напрямків витрат; дані бухгалтерського обліку.

Аналіз виконання кошторису за спецфондом розпочинають із вивчення джерел їхнього утворення. В ході аналізу вивчають, як склад надходження коштів так і виконання планових надходжень у поточному році, а також вивчаються окремі види їхнього надходжень.

Проведення аналізу джерел утворення засобів за спецфондом у розрізі кожного виду має певні особливості, які обумовлені надходження коштів, для визначення їх обсягу. При цьому необхідно враховувати, що у дохідній частині кошторису відображено зведення про надходження і джерела коштів.

Рис. 3.4. Алгоритм комплексного аналізу надходження коштів, доходів та видатків бюджетної установи

Отже, фінансовий аналіз - це сукупність аналітичних процедур, що базуються на загальнодоступній інформації фінансової звітності.

Тому, підвищення ефективності економічної та фінансової діяльності неприбуткових організацій переважно залежить від обґрунтованості, своєчасності і доцільності прийнятих рішень. Тому аналіз динаміки доходів і видатків, а також аналіз фінансового результату діяльності установи є необхідною складовою ефективного управління організацією. Це забезпечить цільове та більш ефективне використання коштів та позитивно відіб'ється на процесі діяльності неприбуткової організації.

Поетапне здійснення аналізу фінансової діяльності установи дозволяє виявити структурні особливості грошових надходжень, проаналізувати динаміку фінансування за загальним та спеціальним фондами, та ефективність їх використання. Завдяки аналізу видатків здійснюється контроль фінансової діяльності організації.

3.2. Завдання та мета аудиту фінансової звітності

Розуміння суті аудиту фінансової звітності, як основного виду аудиту вимагає чіткого розуміння його місця та ролі в ринковій інфраструктурі, точного визначення його мети, предмета, метода та об'єкта.

При здійсненні аудиторської перевірки проводиться вивчення організації обліку та здійснення внутрішнього аудиту в самій установі.

Наступним етапом є розгляд питання щодо формування облікової політики та вивчаються документи, які дають підставу навчальному закладу здійснювати свою діяльність.

Все це підтверджує правомірність діяльності навчального закладу. Вивчення предмету дослідження відбувається на підставі візуального огляду документів, а також співбесіди з керівництвом установи, на підставі чого складається план аудиту.

Перед початком перевірки аудитор вивчає та аналізу останній аудиторський висновок, наданий попередньою перевіркою, готує необхідні бланки документів для поточної перевірки та вивчає законодавчі акти.

Суттєвий вплив на хід проведення аудиту має аудиторський ризик.

Згодом має місце планування, тобто процес здійснення аудиторської стратегії. Складання плану забезпечує організованість в роботі, послідовність необхідних дій та ефективну роботу аудитора.

Під час проведення перевірки аудитор фіксує усі порушення, які мають місце в обліку, у відповідних документах, табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Документація джерел інформації та документування результатів у процесі аудиту

Документи-джерела аудиту	Етапи процесу	Документування результатів
Засоби масової інформації. Нормативні акти. Фінансова звітність за попередні роки. Лист-запрошення аудиторів. Протоколи зустрічей з клієнтом. Листування з попереднім аудитором.	Вибір клієнта та укладення угоди	Анкета попередньої оцінки ризику. Лист-зобов'язання аудитора перед клієнтом. Попередній розрахунок витрат часу, винагороди, перший варіант плану
Засновницькі документи клієнта, перелік засновників. Структура управління клієнта	Планування	Уточнений план аудиту. Програми аудиту. Аналітичні таблиці: аналіз фінансового
Структура управління. Протоколи зустрічей з клієнтом. Документи, що закріплюють розподіл прав, обов'язків, відповідальності. Інструкції з обліку. Документи внутрішнього аудиту. Документи поточного управління. Договори, угоди, контракти. Програми аудиту. Документи попереднього аудиту	Здійснення аудиту: вивчення, оцінка і тестування системи внутрішнього контролю. Підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку	Оперограми. Анкети системи внутрішнього контролю. Листки оцінки ризику. Результати тестування контролю. Лист менеджерам, звіти ради директорів, аудиторському комітету тощо. Підтвердження отримані від банку, замовників, кредиторів, дебіторів та ін. Документи-результати спостереження за інвентаризацією. Розрахунок обсягу вибірки. Оцінка результатів.
Документи-свідчення. Доповідна записка про незавершені процедури. Протоколи зустрічей з клієнтом. Протоколи обговорення результатів перевірки	Заключні процедури	Подання керівництва клієнта. Подання юриста клієнта. Зведення знайдених помилок і оцінка їх суттєвості.
Остаточний варіант звітності. Підсумки проведеного аудиту. Відгук	Аудиторський звіт	Аудиторський звіт. Інша звітність, передбачена угодою.

Наприкінці перевірки аудитор детально вивчає зібрану інформацію із даних бухгалтерського обліку, аналізує, співставляє із фінансовою звітністю установи та складає аудиторський звіт.

Також в процесі роботи існує необхідність дотримання аудиторського плану та програми, складених на початку діяльності.

Окрім того, аудитор шукає відповіді на усі поставлені запитання в ході перевірки, уточнює особливі зауваження із керівництвом установи.

Після формування звіту, аудитор складає висновок та акт проведеної перевірки.

Принципи дослідження статей балансу наведено на рис. 3.5.

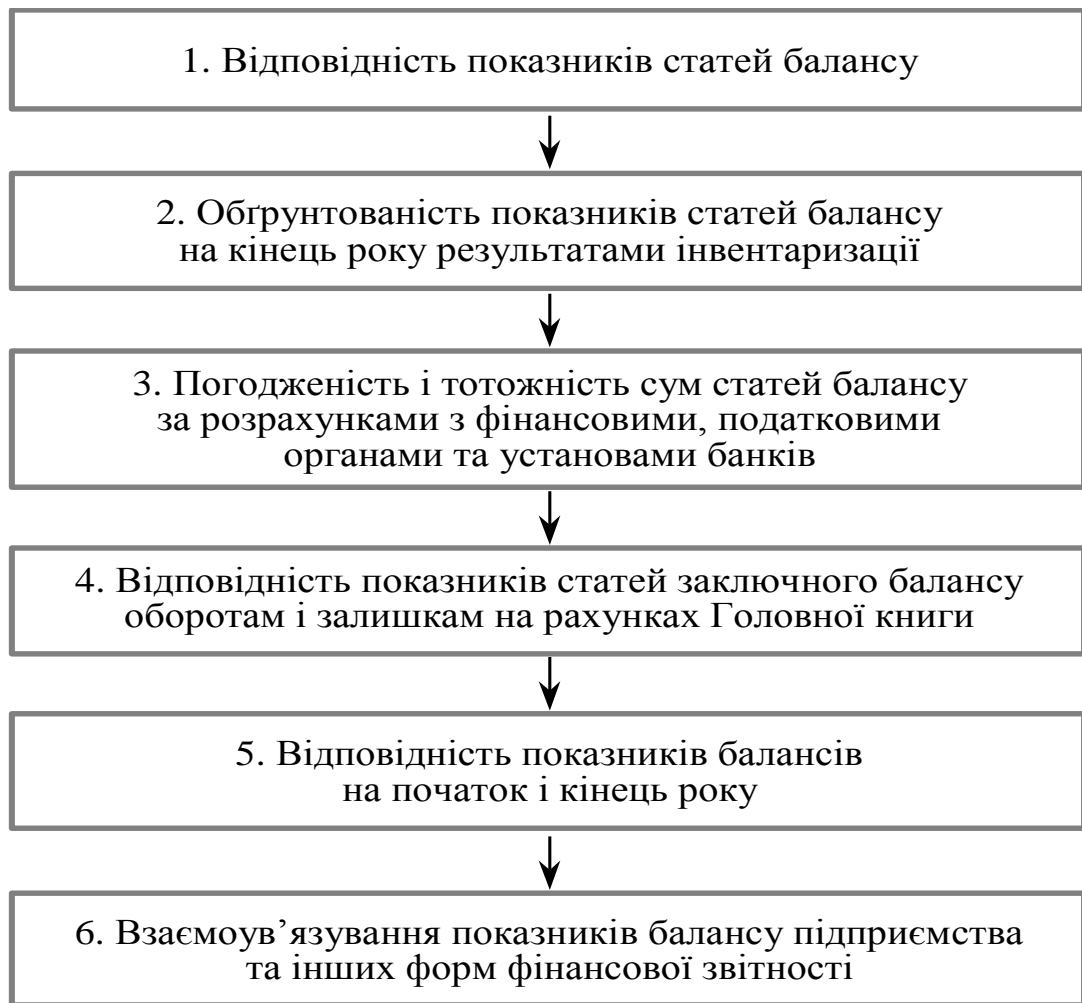

Рис. 3.5. Принципи дослідження балансу установи

В ході перевірки аудитор визначає відповідність залишків на початок та кінець досліджуваних періодів іншим поточним бухгалтерським документам. Особливу увагу звертають на документацію по процедурі проведення державних закупівель, визначаючи це зустрічними перевітками.

Складена фінансова звітність містить в собі достовірну інформацію про здійснену обов'язкову інвентаризацію. Підтвердження наявних залишків на кінець періоду при складанні річної звітності шляхом проведення інвентаризації для установ є обов'язковим.

В ході перевірки аудитор користується різними бухгалтерськими документами (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Можливі способи забезпечення аудитора матеріалами інвентаризації

Проведена перевірка завершується написанням аудиторського висновку із врахуванням облікової політики установи.

Провівши аналіз даних зазначених у таблиці 4.1 слід звернути увагу, що за 2016 рік надійшло коштів у сумі 10677026,0 гривень, що повністю відповідає затвердженій у кошторисі сумі. Видатки на організацію діяльності установи протягом періоду відбулись у сумі надходжень, перевитрат або не до фінансування не було. Найбільш значущою статтею витрат є витрати на оплату праці, зокрема витрати заплановано та здійснено у сумі 4722500 гривень. Слід зауважити, що установою фактично не закладено видатків на здійснення досліджень, що показує відсутність розвитку наукового спрямування.

Таблиця 4.2

Аналіз формування та використання коштів за 2017 рік (грн.)

2017 рік	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів	Фактичні видатки	Абсолютне відхилення (тис. грн.)		Відносне відхилення (%)	
				3 від 2	4 від 3	3 від 2	4 від 3
1	2	3	4	5	6	7	8
ВИДАТКИ-УСЬОГО	9165430,0	9165430,0	9014064,0	0,0	-151366,0	0,0	-0,02
Поточні видатки	9165430,0	9165430,0	9014064,0	0,0	-151366,0	0,0	-0,02
Оплата праці працівників	6543200,0	6543200,0	6543200,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нарахування на заробітну плату	1427000,0	1427000,0	1427000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання матеріалів, оплата послуг та інші видатки	240587,0	236507,0	139221,0	-4080,0	-97286,0	-0,02	-0,41
Видатки на відрядження	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	709000,0	709000,0	709000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дослідження і розробки, видатки державного значення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Видатки на продукти харчування	128733,0	128733,0	128733,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточні трансферти населенню	36270,0	36270,0	36270,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Соціальне забезпечення	53910,0	53910,0	53910,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання основного капіталу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	50000,0	50000,0	50000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зовнішнє кредитування	303587,0		0,0	-303587,0	0,0	100,0	100,0

Аналізуючи надані дані у таблиці можна зробити такі висновки, що по установі у 2017 році фактично витрачено коштів у сумі 9014064,0 гривень, що на 0,02 відсотка або 151366 гривень менше затверджених кошторисних призначень 9165430 гривень, видатки за цей період становили аналогічну

суму, тобто установу було профінансовано у повній мірі, але профінансована частина у сумі 151366 гривень установою не освоєна. Найбільшу питому вагу витрачено на оплату праці – 6543200 гривень, без урахування нарахувань на фонд оплати праці. Доцільно відмітити, що у 2017 році відбулись зміни і у статті придбання обладнання довгострокового користування, хоча і лише на 50,0 тис.грн, але це є позитивним фактором так, як такі видатки спрямовані на розширення матеріально-технічної бази установи.

Таблиця 4.3

Аналіз формування та використання коштів за 2018 рік (грн.)

2018 рік	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів	Фактичні видатки	Абсолютне відхилення (тис. грн.)		Відносне відхилення (%)	
				3 від 2	4 від 3	3 від 2	4 від 3
1	2	3	4	5	6	7	8
ВИДАТКИ-УСЬОГО	10053870,0	10053870,0	10053870,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточні видатки	10053870,0	10053870,0	10053870,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Оплата праці працівників	7584480,0	7584480,0	7584480,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нарахування на заробітну плату	1669970,0	1669970,0	1669970,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання матеріалів, оплата послуг та інші видатки	767608,0	767608,0	767608,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Видатки на відрядження	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	592238,0	592238,0	592238,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дослідження і розробки, видатки державного значення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Видатки на продукти харчування	70440,0	70440,0	70440,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточні трансферти населенню	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Соціальне забезпечення	31812,0	31812,0	31812,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання основного капіталу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	50000,0	50000,0	50000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зовнішнє кредитування	104930,0		0,0	-104930,0	0,0	100,0	100,0

Аналізуючи дані таблиці, доцільно звернути увагу, що у 2018 році витрати на оплату праці значно зросли у порівнянні до попередніх періодів і становили 7584480,0 гривень, що на 1041280 гривень, більше за попередній рік. Загальна сума видатків становила 100538870,0 гривень, і фонд оплати праці без нарахувань становить 75,4 відсотка у загальних видатках.

Загальна структура доходів і витрат установи по загальному фонду відображена, на рис.4.1.

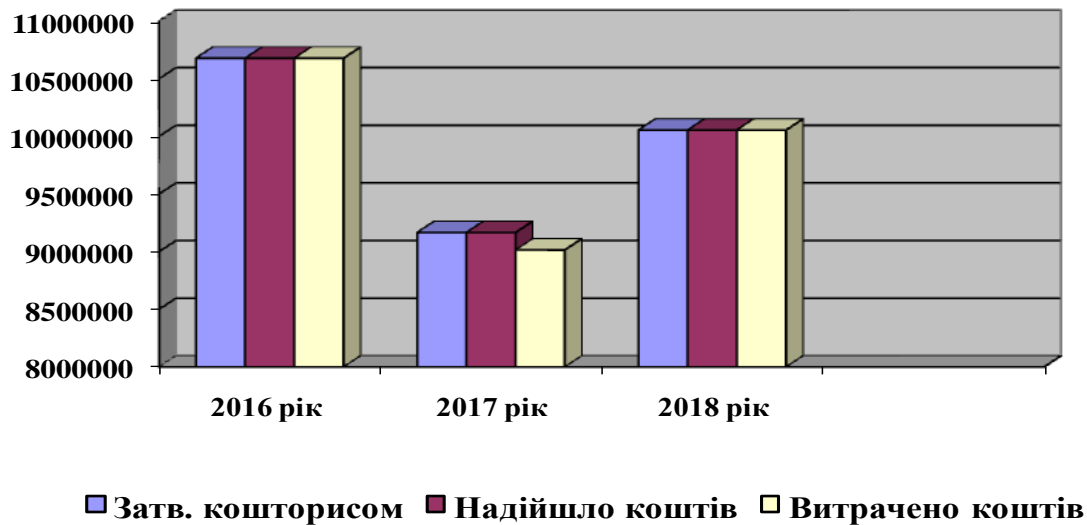

Рис. 4.1. Структура доходів і видатків за 2016-2018 роки

При проведенні аналізу даних викладених у таблицях можна зробити узагальнюючий висновок, що кошти які виділяються з бюджету для функціонування установи, у повній мірі забезпечують її діяльність, і лише у 2017 році установу було профінансовано у повній мірі, але профінансована частина у сумі 151366 гривень установою не освоєна. Одночасно із цим видно, що установа фінансується не планомірно, тобто у 2016 і 2018 роках фінансування було більше у середньому на 1,0 млн.грн. більше ніж у 2017 році. Як видно найбільшу питому вагу у витратах становлять витрати на оплату праці, близько 75 відсотків без урахування нараховано на фонд оплати праці.

Слід зауважити, що установою фактично не закладено видатків на здійснення досліджень, що показує відсутність розвитку наукового спрямування. Недостатньо виділяється коштів на оновлення матеріально-технічної бази коледжу, протягом аналізованого періоду лише 50,0тис.грн. виділено у 2017 році, що недостатність уваги до навчального процесу.

4.2. Аналіз формування та використання коштів спеціального фонду

Провівши аналіз фінансування із бюджету також доцільно звернути увагу і на власні кошти установи, які нею отримані при здійсненні своєї діяльності, зокрема надання платних послуг навчання, оренди, виконання інших робіт згідно укладених договорів. Аналіз надходження та використання коштів із спеціального фонду протягом трирічного періоду відображено у таблицях 4.4, 4.5 та 4.6.

Таблиця 4.4

Аналіз формування та використання коштів за 2016 рік (грн.)

2016 рік	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів	Фактичні видатки	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення (%)	
				3 від 2	4 від 2	3 від 2	4 від 2
1	2	3	4	5	6	7	8
Надходження коштів, у тому числі	1023435,0	828735,3	872522,6	-194699,7	43787,27	0,81	1,05
За послуги, що надаються установою згідно її діяльності	453000,0	453144,8	х	144,81	х	1,00	х
Від додаткової господарської діяльності	375000,0	375293,5	х	293,47	х	1,00	х
Від реалізації майна (крім нерухомого)		297,0	х	297	х	0,00	х
Фінансування	195435,0	195435,0	х	0	х	1,00	х
ВИДАТКИ -УСЬОГО	1023435,0	849885,7	872522,6	-173549,4	22636,90	0,83	1,03
Видатки на товари та послуги	468435,0	309734,0	332370,9	-158701	22636,90	0,66	1,07
Оплата праці працівників	450000,0	440599,8	440599,8	-9400,24	0,00	0,98	1,00
Нарахування на заробітну плату	95000,0	94601,9	94601,9	-398,09	0,00	1,00	1,00
Придбання товарів і послуг	245035,0	130071,3	152708,2	-114963,7	22636,90	0,53	1,17
Видатки на відрядження	27000,0	26161,5	26161,5	-838,52	0,00	0,97	1,00
Оплата послуг (крім комунальних)	116000,0	87978,2	87978,2	-28021,82	0,00	0,76	1,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	80400,0	65523,0	65523,0	-14877,02	0,00	0,81	1,00
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	10000,0	4950,0	4950,0	-5050	0,00	0,50	1,00

Аналізуючи наведені дані, доцільно зазначити, що за 2016 рік установі від надання послуг надійшло 828735,3грн., що на 194699,7 гривень менше

ніж затверджено кошторисом, та витрачено 872522,6 гривень, що на 43787,27 гривень більше від надходжень за період. Можливість здійснити видатки більші ніж фактичні надходження стало можливим завдяки економії попереднього періоду, тобто наявністю невикористаних залишків у сумі 218072,42 гривень.

Одночасно із цим, доцільно вказати, що надходження від основної діяльності становлять 453144,8 гривень, а надходження від іншої господарської діяльності 375293,5 гривень або 82,8 відсотка від суми основної діяльності. Доцільно вказати на те, що за рахунок спеціального фонду установою покриваються видатки, які не передбачені у загальному фонді, зокрема відрядження у сумі 27,0 тис.грн. та придбання обладнання довгострокового користування на суму 4,9 тис.гривень.

Таблиця 4.5

Аналіз формування та використання коштів за 2017 рік (грн.)

2017 рік	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів	Фактичні видатки	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення (%)	
				3 від 2	4 від 2	3 від 2	4 від 2
1	2	3	4	5	6	7	8
Надходження коштів, у тому числі	1184285,0	1129975,6	1042076,5	-54309,36	-87899,14	0,95	0,92
За послуги, що надаються установою згідно її діяльності	500000,0	572326,7	х	72326,72	х	1,14	х
Від додаткової господарської діяльності	510000,0	557648,9	х	47648,92	х	1,09	х
Від реалізації майна (крім нерухомого)		0,0	х	0	х	0,00	х
Фінансування	174285,0	174285,0	х	0	х	1,00	х
ВИДАТКИ -УСЬОГО	1184285,0	1081064,2	1042076,5	-103220,8	-38987,73	0,91	0,96
Видатки на товари та послуги	529285,0	440728,2	401740,4	-88556,85	-38987,73	0,83	0,91
Оплата праці працівників	510000,0	507987,3	507987,3	-2012,72	0,00	1,00	1,00
Нарахування на заробітну плату	135000,0	132348,8	132348,8	-2651,2	0,00	0,98	1,00
Придбання товарів і послуг	184285,0	174038,1	135050,4	-10246,87	-38987,73	0,94	0,78
Видатки на відрядження	45000,0	41504,7	41504,7	-3495,29	0,00	0,92	1,00
Оплата послуг (крім комунальних)	120000,0	112064,1	112064,1	-7935,9	0,00	0,93	1,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	180000,0	113121,2	113121,2	-66878,79	0,00	0,63	1,00
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	10000,0	0,0	0,0	-10000	0,00	0,00	0,00

Аналогічні висновки можна відмітити і у 2017 році, за винятком того, що суми доходів вищі за суму видатків на 87899,14 гривень, а ле запланована сума згідно кошторису коледжом не доотримана у сумі 54309,36 гривень. Доходи від не основної діяльності становлять 97,4 відсотка від основної діяльності. Проте, слід відмітити, що наявність коштів по спеціальному фонду дає можливість установі здійснювати додаткове фінансування оплати праці.

Таблиця 4.6

Аналіз формування та використання коштів за 2018 рік (грн.)

2018 рік	Затверджено кошторисом на рік	Надійшло коштів	Фактичні видатки	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення (%)	
				3 від 2	4 від 2	3 від 2	4 від 2
1	2	3	4	5	6	7	8
Находження коштів, у тому числі	1098196,0	1232374,7	1044474,9	134178,66	-187899,73	1,12	0,85
За послуги, що надаються установою згідно її діяльності	449250,0	657587,0	х	208337,01	х	1,46	х
Від додаткової господарської діяльності	425750,0	574432,7	х	148682,65	х	1,35	х
Від реалізації майна (крім нерухомого)		355,0	х	355	х	0,00	х
Фінансування	223196,0	223196,0	х	0,0	х	1,00	х
ВИДАТКИ -УСЬОГО	1098196,0	1018515,2	1044474,9	-79680,81	25959,74	0,93	1,03
Видатки на товари та послуги	569196,0	505004,9	530961,6	-64191,11	25956,74	0,89	1,05
Оплата праці працівників	410000,0	397999,3	397999,3	-12000,69	0,00	0,97	1,00
Нарахування на заробітну плату	119000,0	115514,0	115514,0	-3486,01	0,00	0,97	1,00
Придбання товарів і послуг	200196,0	196158,3	222115,0	-4037,74	25956,74	0,98	1,13
Видатки на відрядження	71000,0	57328,5	57328,5	-13671,53	0,00	0,81	1,00
Оплата послуг (крім комунальних)	115000,0	106721,6	106721,6	-8278,44	0,00	0,93	1,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	183000,0	144796,6	144796,6	-38203,4	0,00	0,79	1,00
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00

У 2018 році загальні заплановані доходи становили 1098196,0 гривень, а фактично отримані 1232374,7 гривень, що на більше на 134178,66 гривень. Доходи від не основної діяльності становлять 87,3 відсотка від основної діяльності.

Також із розрахунків видно, що витрати на комунальні послуги або придбання товарі та інші статті видатків установою фінансуються не уповній мірі. Така ситуація спостерігається протягом всього аналізованого нами періоду.

Загальна структура доходів і витрат установи по спеціальному фонду відображена, на рис.4.1.

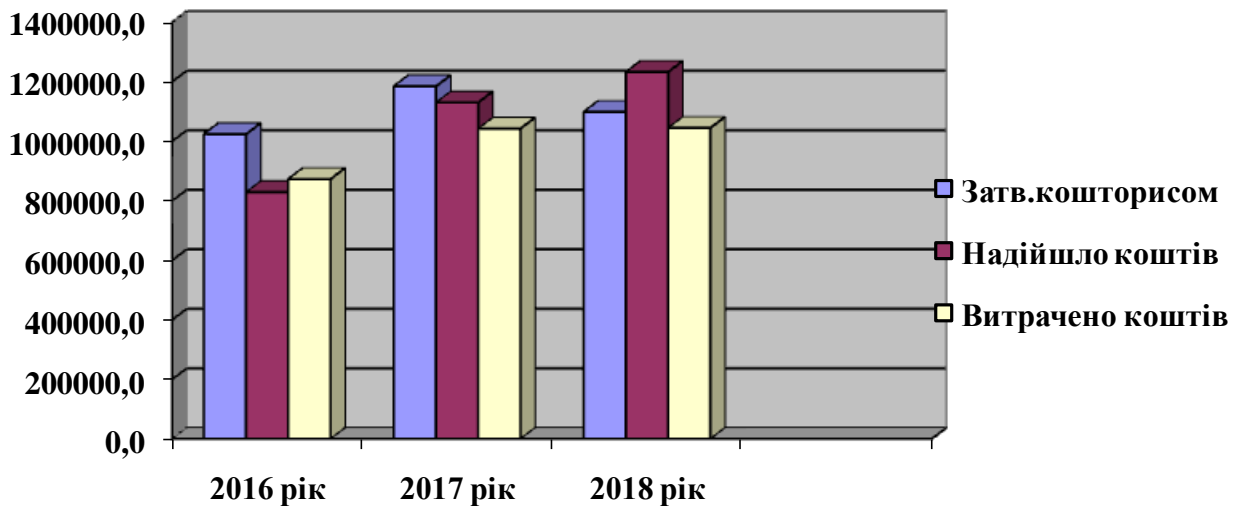

Рис. 4.2. Структура доходів і видатків за 2016-2018 роки

Проаналізувавши наведені дані можна зробити висновки, що завдяки коштам які надходили до спеціального фонду покриваються витрати установи не передбачені у загальному фонді. Протягом 2017-2018 років грошових коштів по спеціальному фонду надходило більше ніж заплановано, планувалося, що є позитивним. Проте варто зазначити, що у аналізованому періоді значна частина коштів по спеціальному фонду надходить не від виконання установою своєї статутної діяльності, а від надання інших послуг. Таке співвідношення надходжень від послуг, які надаються установою на наш погляд є недорнчгим так, як у відсотковому значенні вони складають близько 50 відсотків надходжень по спеціальному фонду та близько 75 відсотків від надходжень від статутної діяльності.

РОЗДІЛ 5

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ

5.1. Аналіз майна установи та джерел його формування

Для того, щоб проаналізувати фінансовий стан установи, необхідно скористатись бухгалтерським балансом. Передбаченими стандартами бухгалтерського обліку у балансі підприємства, установи чи організації розкривається зміст активів і пасивів, а також визначається частка вимог на ці ресурси, тобто є індикатором фінансового стану суб'єкту господарювання.

Активи, які відображені у балансі фактично розшифровують вартість майна і боргових зобов'язань перед установою, які є у її розпорядженні на дату складання балансу. У той же час пасиви характеризують зобов'язання самої установи за кредиторською заборгованістю, а також розшифровують джерела утворення господарських засобів, власного капіталу та фінансових результатів.

Метою складання бюджетною установою балансу є надання внутрішнім та зовнішнім користувачам повної, достовірної та неупередженої інформації про її фінансове становище на звітну дату.

Для проведення вивчення фінансового стану установи у динаміці періодів необхідно проводити аналіз даних про економічні ресурси установи, фінансову структуру, ліквідність та платоспроможність на підставі фінансової звітності за декілька звітних періодах, що у подальшому вказує на вузькі місця та дає можливість вчасно реагувати на зміну економічного середовища у якому воно функціонує.

При проведенні аналітичних досліджень, як правило використовують абсолютні та відносні величин. Абсолютні використовують для узагальнення показників, тобто визначають загальний рівень коливань. Відносні ж

виражені у співвідношенні між двома абсолютними величинами. Відносна величина показує у скільки разів звітна відрізняється за поперене значення, і виражається у відсотках. Відсотки показують співвідношення величин, де одна з них приймається за сто відсотків. За економічною сутністю показники поділяють на: дотримання плану, динаміки, ефективності [65].

При дослідженні балансу, як правило, проводиться горизонтальний і вертикальний аналіз звітності. Горизонтальний аналіз ґрунтується на співставленні облікових даних установи за певні періоди у відносних та абсолютних показниках, таблиця 5.1.

Таблиця 5.1

Горизонтальний аналіз балансу (грн.)

ПОКАЗНИКИ	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення (тис. грн.)		Відносне відхилення (%)	
				2016 від 2017	2017 від 2018	2016 від 2017	2017 від 2018
				5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
АКТИВ							
Нефінансові активи							
Основні засоби							
Основні засоби, залишкова вартість	615231	748855	824353	133624	75498	21,72	10,08
Основні засоби, первісна вартість	1754163	1979308	2118187	225145	138879	12,83	7,02
Знос	1138932	1230453	1293834	91521	63381	8,04	5,15
Нематеріальні активи, залишкова вартість	2592	2592	2592	0	0	0,00	0,00
Нематеріальні активи, первісна вартість	2592	2592	2592	0	0	0,00	0,00
Запаси	100994	164724	170410	63730	5686	63,10	3,45
Усього за розділом I	718817	916171	997355	197354	81184	27,46	8,86
Фінансові активи							
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками із страхування	0	0	2094	0	2094	x	100,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	36373	9631	28209	-26742	18578	-73,52	192,90
Грошові кошти у зазначействі	188492	224989	439584	36497	214595	19,36	95,38
Усього за розділом II	224865	234620	467793	9755	233173	4,34	99,38
Баланс	943682	1150791	1467242	207109	316451	21,95	27,50
ПАСИВ							
Власний капітал та фінансовий результат							
Внесений капітал	617823	1981900	2120779	1364077	138879	220,79	7,01
Фінансовий результат	242254	-1158288	-1089942	-1400542	68346	-578,13	-5,90
Усього за розділом I	860077	823612	1030837	-36465	207225	-4,24	25,16
Зобов'язання							
Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці	0	0	5781	0	5781	x	100,00
Інші поточні зобов'язання	83605	327179	0	243574	-327179	291,34	-100,00
Усього за розділом II	83605	327179	5781	243574	-321398	291,34	-98,23
Доходи майбутніх періодів	0	0	430624	0	430624	x	100,00
Баланс	943682	1150791	1467242	207109	316451	21,95	27,50

Відображену у таблиці дані нашо вхують нас на думку, що валюта балансу протягом аналізованого періоду має позитивну тенденцію до зростання, із 943682,0 гривень зросла за два роки до 1467242,0 гривень або 55,4 відсотка у порівнянні до 2016 року. Середня зміна величина за рік становить більше ніж 20 відсотків. Як видно із наведених даних тенденцію до зростання мають не фінансові активи, зокрема: основні засоби установи, і у 2016-2017 роках цей показник становив 12,7 відсотка, а у 2017-2018 роках 7,0 відсотка, і хоча за вказані періоди є його зниження на 5,7 відсотка, загальна тенденція є позитивною і говорито про оновлення фонду основних засобів або проведені у них вкладення.

Вартість нематеріальних активів Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя протягом аналізованого періоду є сталою.

Щодо фінансових активів, то слід відзначити, що вона немає сталої тенденції із міни протягом періоду відбувались як у сторону зростання так і спадання.

Так, зокрема аналізуючи постатейно фінансові активи, можна сказати про те, що грошові кошти, які перебувають на казначейських рахунках протягом періоду зросли на 279301 гривень, і це дає змогу зробити висновки про можливість фінансування установою своєї поточної діяльності та створює подальші умови до покращення умов навчання.

Одним із шляхів використання заощаджених коштів є використання їх на розширення матеріально-технічної бази навчального закладу, що у подальшому призведе до його популярності серед населення регіону, а отже і до збільшення числа студентів.

Проведений аналі структури активів балансу дає нам всі підстави вважати, що керівництвом навчального закладу приймаються правильні управлінські рішення щодо ефективного функціонування навчального закладу.

У той же ж час, слід відмітити коливання по дебіторській заборгованості, яка у 2017 році знизилась до 9631 гривні у порівнянні до

2016 року 36373 гривень, і зростає у 2018 році до 28209 гривень.

Аналізом пасивів встановлено, що зобов'язання установи протягом 2016-2017 років зросли на суму 243574 гривень із 83605 гривень до 327179 гривень, яка у подальшому установою було сплачено. Однак по установі виникла заборгованість у сумі 5781 гривня, що може бути пов'язано із неотриманням працівником вчасно нарахованої суми заробітної плати, яка у подальшому буде відображена у бухгалтерії як «депонована».

Як видно із проведеного аналізу зростання підсумку балансу за пасивами пов'язане із наявністю в установі даних про отримання доходів майбутніх періодів, які заплановано отримати у наступному звітному періоді у сумі 430624 гривні. Такий підхід керівництва до організації роботи свідчить про правильний менеджмент і розвиток установи.

Також при проведенні горизонтального аналізу, та враховуючи, що основним фактором діяльності бюджетної установи, в даному випадку навчального закладу, на нашу думку доцільно вивчити структуру основних засобів.

Так, показником, що відображає придатність до подальшої експлуатації основного засобу є коефіцієнт їх зношення. Вказаний коефіцієнт визначають шляхом ділення накопиченого зносу на початкову вартість основних засобів. Розрахунок коефіцієнта відображено у таблиці 5.2

Таблиця 5.2

Характеристика зміни технічного стану основних засобів

Показник	На кінець 2016 року	На кінець 2017 року	На кінець 2018 року
Основні засоби, первісна вартість	1754163,0	1979308,0	2118187,0
Знос	1138932,0	1230453,0	1293834,0
Відсоток зносу	0,65	0,62	0,61

Як видно із таблиці, коефіцієнт показує, що основні засоби установи зношені більш ніж на 60 відсотків. Проте, розглядаючи динаміку коефіцієнта у часовому періоді із 2016 по 2018 роки простежується його позитивна тенденція до оновлення складу основних засобів, зокрема із 0,65 до 0,61.

Хоча відхилення незначне, лише 0,04 відсотка, його динаміка свідчить про позитивні зміни.

5.2. Аналіз фінансових результатів діяльності установи

Проведення вертикального аналізу балансу установи дозволяє визначити про зміни у його структурі і динаміці протягом певного періоду. Схема такого аналізу відображає валюту балансу як сталу величину 100 відсотків до якої проводить прирівнювання аналізованого показника, тобтою кожна стаття відображається, як відсоток у загальній структурі вартості балансу, дані аналізу наведено у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

Вертикальний аналіз балансу підприємства

	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Частка у % до суми балансу 2016 рік	Частка у % до суми балансу 2017 рік	Частка у % до суми балансу 2018 рік
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
Нефінансові активи						
Основні засоби						
Основні засоби, залишкова вартість	615231	748855	824353	65,2	65,1	56,2
Основні засоби, первісна вартість	1754163	1979308	2118187	185,9	172,0	144,4
Знос	1138932	1230453	1293834	120,7	106,9	88,2
Нематеріальні активи, залишкова вартість	2592	2592	2592	0,3	0,2	0,2
Нематеріальні активи, первісна вартість	2592	2592	2592	0,3	0,2	0,2
Запаси	100994	164724	170410	10,7	14,3	11,6
Усього за розділом I	718817	916171	997355	76,2	79,6	68,0
Фінансові активи						
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками із страхування	0	0	2094	0,0	0,0	0,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	36373	9631	28209	3,9	0,8	1,9
Грошові кошти у казначействі	188492	224989	439584	20,0	19,6	30,0
Усього за розділом II	224865	234620	467793	23,8	20,4	31,9
Баланс	943682	1150791	1467242	100,0	100,0	100,0
ПАСИВ						
Власний капітал та фінансовий результат						
Внесений капітал	617823	1981900	2120779	65,5	172,2	144,5
Фінансовий результат	242254	-1158288	-1089942	25,7	-100,7	-74,3
Усього за розділом I	860077	823612	1030837	91,1	71,6	70,3
Зобов'язання						
Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці	0	0	5781	0,0	0,0	0,4
Інші поточні зобов'язання	83605	327179	0	8,9	28,4	0,0
Усього за розділом II	83605	327179	5781	8,9	28,4	0,4
Доходи майбутніх періодів	0	0	430624	0,0	0,0	29,3
Баланс	943682	1150791	1467242	100,0	100,0	100,0

Проведеним аналізом Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя визначено, що найбільшу питому вагу у структурі активів балансу займають основні засоби, вартість яких протягом аналізованого періоду коливається від 76,2 до 68 відсотка. Цей показник відображає те, що у 2018 році вартість активів знизилася порівнянні до 2016 року на 8,2 відсотка, а до 2017 року 11,6 відсотка, що пов'язано із не зменшенням вартості нефінансових активів, а збільшенням частки фінансових активів установи у загальних активах. Збільшення фінансових активів відбулось за рахунок зростання залишку грошових коштів у порівнянні до 2016 року на 8,1 відсотка та до 2017 року 11,1 відсотка.

Структура пасивів відображає, що за підсумками 2018 року 29,3 відсотка балансу пасиву мають місце доходи майбутніх періодів, що дає змогу зробити висновок про перспективу розвитку установи у майбутньому.

Отже, в ході проведеного горизонтального та вертикального аналізу балансу можна дійти висновку, що керівництвом навчального закладу приймаються правильні управлінські рішення щодо ефективного функціонування навчального закладу.

Економія коштів протягом аналізованого періоду показує можливість фінансування установою своєї поточної діяльності та створювати подальші умови до покращення умов навчання та розширення матеріально-технічної бази коледжу.

Аналогічні висновки, доцільно зробити і при аналізі структури пасивів, де відображено, що за підсумками 2018 року 29,3 відсотка балансу пасиву мають місце доходи майбутніх періодів, що дає змогу зробити висновок про перспективу розвитку установи у майбутньому.

При здійсненні аналізу установи застосовуються економіко-математичні методи, спрямовані на визначення розвитку установи, прогнозування показників діяльності методами.

Провівши вертикальний аналіз балансу установи, у нашому випадку, доцільно провести аналіз його фінансового результату відповідно до даних наведених у балансі установи.

Основними нормативними документами, що визначають правила відображення та у подальшому формування в бухгалтерському обліку інформації про отримані доходи і понесені витрати є НП(С)БОДС 124 та НП(С)БОДС 135.

Аналіз фінансового результату установи дає змогу на підставі відображених у фінансовій звітності даних відобразити тенденції які відбуваються в установі, як субекта господарської діяльності, виявити певні закономірності у її розвитку.

Для оцінки фінансового стану бюджетної установи проведено аналіз динаміки фінансового результату, який наведено на рис. 5.1.

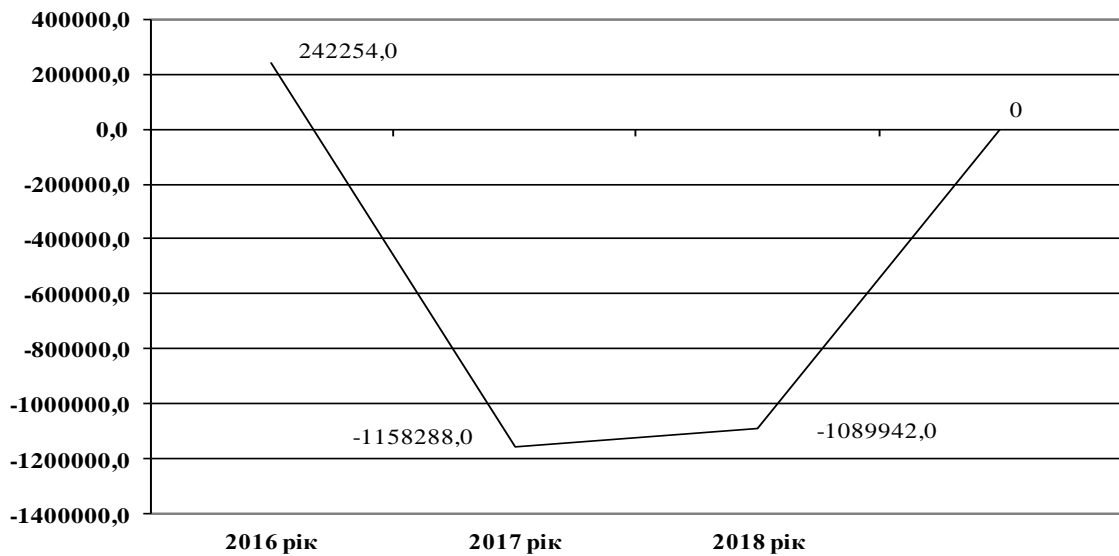

Рис. 5.1. Аналіз динаміки фінансового результату Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя (грн)

Аналізуючи даний графік, слід вказати, що позитивне значення фінансового результату вказує на перевищення одержаних доходів над витратами. Відємне значення показує стан коли видатки перевищують отримані доходи. У нашому випадку, зазначені дані показують, що протягом 2016 року фінансування коледжу здійснено у повному обсязі, а у наступних періодах установа недофінансована більш як на 1,0 млн.гривень щороку, тобто в установі з'явився дефіцит коштів.

Недофінансування коштів із бюджету установою перекривається за рахунок надходження коштів по спеціальному фонду від надання послуг за основною діяльністю та інших господарських послуг.

РОЗДІЛ 6

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1. Організація охорони праці у Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя

Охорона праці на підприємстві починається з організації управління охороною праці. Роботодавець зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Метою даної роботи є характеристика методичного забезпечення охорони праці у Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя.

Згідно із метою були поставлені наступні завдання:

- характеристика системи охорони праці Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя;
- визначення основних небезпечних факторів праці;
- заходи забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях;
- підведення підсумків та внесення власних пропозицій стосовно удосконалення системи охорони праці на підприємстві.

Збір інформаційного матеріалу для виконання індивідуальної роботи проводився у Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя. Штат служби охорони праці складається з одного працівника, відповідального за безпеку трудової діяльності та за сумісництвом заступника начальника відділення. Відповідальність за розроблення положень, типових інструкцій та інших нормативних документів з питань охорони праці та своєчасного доведення їх до відома працівників покладається на працівника, відповідального за безпеку праці та Профспілковий комітет. Також до сфери їх компетенції відноситься відсторонення від роботи осіб, що не пройшли вступного та

періодичних інструктажів з техніки безпеки. Контроль за дотриманням працівниками правил поведження із засобами механізації, автоматизації та іншим обладнанням, вимог інструкцій з охорони праці та техніки безпеки у відповідності до Закону України «Про охорону праці» здійснюється особою, відповідальною за безпеку праці.

За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігаються місце роботи та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності. У разі неможливості виконання поточних попередньої роботи проводяться його навчання і перекваліфікація, а також працевлаштування відповідно до медичних рекомендацій. Розслідування нещасних випадків, профзахворювань, аварій на підприємстві проводиться із наступним наданням висновків Профспілковим комітетом Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя.

В установі ведуть облік випадків травматизму із тимчасовою втратою працездатності, причому за останній рік таких зафіксовано не було. Нормативно-правові акти відповідають необхідному переліку, враховуючи специфіку умов праці установи та відсутність видів робіт із підвищеною небезпекою.

Варто відмітити, що для більш наочного уявлення укладачам Колективного договору слід конкретизувати список протипожежного інвентаря, засобів механізації, автоматизації та іншого обладнання. Куточок охорони праці представлений копіями документів, які складають нормативно-правову базу забезпечення безпеки праці у Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя та знаходиться на другому поверсі у кабінеті, що займає сектор роздрібного обслуговування малого та середнього бізнесу. Особлива увага приділяється забезпеченню протипожежної безпеки – на кожному поверсі вивішені план евакуації на випадок надзвичайної ситуації. До того ж телефонні апарати оснащені нагадувальними стрічками, на яких

знаходяться телефонні номери виклику пожежної охорони, робітників Міністерства надзвичайних ситуацій та «Швидкої допомоги».

Слід відзначити, що відсутні кабінет медичної допомоги для надання першої медичної допомоги та вчасна заміна мила і миючих засобів в умивальниках, інших санітарно-побутових приміщеннях підприємства .

При влаштуванні на роботу потенційний співробітник прослуховує інструктаж з охорони праці та підписує заяву про ознайомлення з охороною праці на підприємстві.

Щорічний планово-попереджувальний ремонт системи протипожежного захисту включає в себе роботи, при яких проводиться повна ревізія та наладка всіх приладів, вузлів, і блоків системи, незалежно від їх технічного стану. Для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які використовують найману працю, витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від суми реалізованої продукції.

На підприємствах, що утримуються за рахунок бюджету, витрати на охорону праці передбачаються в державному або місцевих бюджетах і становлять не менше 0,2 відсотка від фонду оплати праці.

Таблиця 6.1

Фінансування заходів охорони праці у Гусятинському коледжі ТНТУ ім.

I. Пулюя за період 2017-2018 рр.

Фонд оплати праці, тис. грн.		Сума фінансування 0,5 %, тис. грн.		Абсолютне відхилення, тис. грн.	Темп приросту, %
2017	2018	2017	2018	2017-2018	2017-2018
7970,2	55181,6	39,8	46,3	6,5	16,3

Як видно з таблиці 6.1 у 2016 році фінансування заходів з охорони праці на підприємстві збільшились на 16,3 за рахунок збільшення виручки від реалізації виготовленої продукції.

6.2. Забезпечення фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків

Під плануванням розуміється цілеспрямований, організований і безперервний процес виділення різних елементів і аспектів організації, визначення їхнього стану і взаємодії тепер, прогнозування їхнього розвитку на деякий період у майбутньому, а також складання і програмування набору дій і ресурсів для досягнення бажаних результатів.

Планування зв'язане, з одного боку, із запобіганням помилкових дій, а з іншого боку - зі зменшенням числа невикористаних можливостей. Таким чином, планування знаходиться у взаємозв'язку з прогнозуванням і реалізацією планів, тобто вони розглядаються не роздільно, а як взаємозалежні частини єдиного процесу керування ризиком.

Повний цикл планування і керування ризиком включає: прогноз ризику (наслідків НС) шляхом формування сценаріїв розвитку ситуації; формування цілей і критеріїв керування ризиком; стратегічне (довгострокове) планування превентивних заходів; тактичне (поточне) планування альтернативних відповідних дій на виникаючі погрози НС; стратегічне й оперативне керування в умовах НС [16, с.141].

При плануванні робіт з попередження і ліквідації наслідків НС використовується, як уже було сказано, програмно-цільовий підхід. Він забезпечує збереження повноти і комплексності обліку всіх зв'язків і наявних сил, засобів, чітке формулювання першочергових (основних) і допоміжних цілей, доведення планових рішень до конкретних заходів і робіт, спрямованих на досягнення і реалізацію цих цілей.

У процесі програмно-цільового планування розбивка загальної проблеми на напрямки і задачі (аж до завдань) повинне супроводжуватися визначенням того, яку задачу, коли, яким образом і з яким кінцевим результатом виконує кожен виконавець.

Такий підхід може бути реалізований лише при використанні ієрархічної системи органів планування, керування і контролю в СУНС.

Крім того, він припускає реалізацію принципу максимальної відповідальності безпосередніх виконавців, що мають у своєму розпорядженні визначені ресурси для протидії НС. За рахунок раціонального сполучення централізованого контролю, що забезпечує досягнення кінцевих цілей, і децентралізації вибору конкретних засобів, підвищується ефективність планування і керування.

Локальні сценарії виникнення і розвитку НС (ЛСРС) доцільно створювати для всіх потенційно небезпечних об'єктів і підприємств виділеного регіону на базі попереднього складання їхніх паспортів ризику, що містять дані про місцезнаходження, відомчу підпорядкованість, виробничий потенціал, типах можливих техногенних НС і їхніх масштабах, внутрішніх (технологічних) і зовнішніх причинах їхнього виникнення, заходах і засобах попередження, наявних можливостях, силах і засобах ліквідації і проведення рятувальних і інших невідкладних робіт, зв'язаних із НС природного і техногенного характеру, та інші дані.

Окремі локальні (або об'єктові) сценарії розвитку НС поєднують у безліч сценаріїв розвитку ситуації для регіону (області, міста), республіки. Ця безліч є основою формування регіональних сценаріїв розвитку НС техногенного типу.

Подібні сценарії враховують можливі взаємозв'язки між ЛСРС, а також зв'язку між природними і техногенними НС. Для обліку причинно-наслідкових зв'язків останнього типу попередньо складаються карти ризику виникнення природних НС у регіоні з урахуванням взаємозв'язків між ними, що представляються у виді орієнтованого графа зв'язків.

Регіональні карти природного ризику складаються на основі даних сейсмо-макро- і мікрорайонування, прогнозу можливих зон поширення селів, повеней і т.д. Для кожної природної НС (ПНС) і її комбінацій по наявних методиках розраховуються обсяги можливих збитків і втрат.

Причинно-наслідкові зв'язки між природними НС и техногенними НС (ТНС) установлюються на основі оцінки інженерної обстановки на об'єктах і підприємствах, що включає очікуваний ступінь руйнування промислових споруджень і устаткування.

Облік зв'язків такого типу дозволяє сформувати єдиний регіональний сценарій розвитку ситуації (РСРС), зв'язаної з виникненням природних НС як первинних факторів ризику і техногенних НС як вторинних факторів, що супроводжують ПНС.

Система цілей СУНС може бути представлена у виді дерева цілей на основі даних, що утримуються в регіональних сценаріях розвитку НС і ті, які включають найбільш несприятливі (песимістичні) і найбільш ймовірні можливості (шляхи) їхнього розвитку й оцінки очікуваних збитків і втрат у регіоні.

Оперативний контроль за реалізацією оперативних планів відповідних дій дозволяє одержати необхідні дані для їхнього коректування. Це у свою чергу, дозволяє скорегувати загальний стратегічний план відповідних дій, що включають додаткове залучення із сусідніх регіонів і держав необхідних сил, засобів і ресурсів для ефективного проведення і завершення планованого комплексу робіт з ліквідації наслідків НС.

Аналіз функцій органів СУНС, зв'язаних із плануванням комплексів заходів і керуванням ними в різних режимах, показує, що існує об'єктивна можливість розробки і використання типових методів і засобів їхньої реалізації.

План повинний включати програму дій для реалізації як мінімум дванадцяти основних функцій, виконання яких абсолютно необхідно в умовах НС. До них відносяться:

- екстрене оповіщення і зв'язок; регулярне інформування населення (для орієнтування на розумні захисні дії);
- евакуація; забезпечення життєдіяльності людей в умовах НС;
- медичне забезпечення в умовах НС;

- забезпечення безпеки;
- боротьба з вогнем і екстрений порятунок людей;
- радіаційний захист;
- ремонт комунальних служб і господарства; а
- наліз і оцінка матеріально-технічне постачання;
- керування і контроль.

Реалізація типового базового плану повинна супроводжуватися розробкою комплексів стандартних оперативних документів, необхідних для того, щоб дати вказівки персоналові, що повинний брати участь у безпосередніх оперативних діях [10, с.332].

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В ході вивчення теоретичних засад обліку фінансової звітності слід розуміти, що під формою бухгалтерського обліку розуміється поєднання побудови й взаємозв'язку даних у пені реєстри, а також порядок групування і способи реєстрації облікової інформації.

Побудова облікового процесу, що повністю задовольняє потреби керівництва підприємства та зовнішніх користувачів інформацією, неможлива без його раціональної організації. Під організацією бухгалтерського обліку розуміється система умов та елементів облікового процесу, включаючи первинний облік і складові операцій (первинну облікову документацію й документообіг), форми організації обліково-обчислювальних робіт, обсяг і зміст звітності - систему, що ґрунтується на властивих фінансовому обліку правилах.

Метою обліку і складання звітності є надання повної та неупередженої інформації для прийняття рішень користувачами на основі даних про фінансове становище установи та результатів її діяльності.

Бюджетні установи зобов'язанні вести діяльність виключно в межах бюджетних асигнувань, які затверджені кошторисами і передбаченими планами асигнувань, із дотриманням фінансово-бюджетної дисципліни, а також максимальної економії наявних ресурсів.

Бюджетні установи є платниками загальнодержавних податків і зборів до бюджетів усіх рівнів та загальнодержавних страхових фондів.

Установи складають «Баланс» типової форми № 1-дс, у якому відображаються результати проведених протягом періоду операцій за коштами загального фонду та спецфонду, за усіма передбаченими програмами. Звітні дані мають бути достовірними, об'єктивними, реальними.

Під власним капіталом установи розуміють власні джерела утворення господарських засобів, які забезпечують безперервну діяльність установи,

тобто це величина власного капіталу та є сумою вартісного вираження внесеного капіталу і фінансових результатів та переоцінок.

Форми звітності та пояснювальні записки обов'язково підписуються керівниками і головними бухгалтерами без яких звіти вважаються недійсними.

Основним документом, для бюджетних установ, який визначає обсяг надходження, використання коштів є кошторис, тобто документ, який підтверджує повноваження на отримання фінансування і здійснення витрат, а також визначає обсяг і основні напрямки витрачання коштів для виконання своїх функцій.

Установам виділяється фінансування тільки за наявності затверджених кошторисів, планів асигнувань загального та спеціального фонду, а вищим навчальним закладам та науковим установам за наявності планів використання бюджетних коштів у розрізі місячних планів їх використання.

Аналіз фінансової звітності це взаємозок різноманітних показників діяльності, які показують об'єктивний фінансовий стан установи, її фінансових результатів, а також відображають рух грошових потоків.

Коефіцієнти прибутковості дозволяють вимірювати прибуток відносно обсягу продаж. Коефіцієнти прибутковості дають змогу підприємству оцінити прибутковість порівняно з прибутковістю конкурентів та інших підприємств.

Ефективність діяльності аудиторів під час проведення перевірки фінансової звітності Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І.Пулюя залежить від заходів, які забезпечують ефективне використання робочої сили.

Внутрішня слабкість української фінансової і бюджетної системи, корупція, неефективність систем контролю і відсутність координації між державними органами на всіх рівнях створюють серйозні проблеми у діяльності установ і підприємств державного сектору України. Тому створення єдиної системи державного моніторингу стану національної економіки та фінансової системи, що відповідають світовим аналогам, є

однією з основних передумов подолання кризових явищ в економіці та запорукою її подальшого сталого і передбачуваного розвитку.

Вважаємо, що застосування бюджетними установами інструмента внутрішнього аудиту посилить безперервний моніторинг стану державних фінансів і оцінки ризиків; прискорить інтеграцію державного сектору України до світової системи внутрішнього аудиту; наблизить національне законодавство у цій галузі до міжнародних зразків.

При проведенні аналізу даних викладених у таблицях можна зробити узагальнюючий висновок, що кошти які виділяються з бюджету для функціонування установи, у повній мірі забезпечують її діяльність, і лише у 2017 році установу було профінансовано у повній мірі, але профінансована частина у сумі 151366 гривень установою не освоєна. Одночасно із цим видно, що установа фінансується не планомірно, тобто у 2016 і 2018 роках фінансування було більше у середньому на 1,0 млн.грн. більше ніж у 2017 році. Як видно найбільшу питому вагу у витратах становлять витрати на оплату праці, близько 75 відсотків без урахування нараховано на фонд оплати праці.

Слід зауважити, що установою фактично не закладено видатків на здійснення досліджень, що показує відсутність розвитку наукового спрямування. Недостатньо виділяється коштів на оновлення матеріально-технічної бази коледжу, протягом аналізованого періоду лише 50,0тис.грн. виділено у 2017 році, що недостатність уваги до навчального процесу.

Проаналізувавши наведені дані можна зробити висновки, що завдяки коштам які надходили до спеціального фонду покриваються витрати установи не передбачені у загальному фонді. Протягом 2017-2018 років грошових коштів по спеціальному фонду надходило більше ніж заплановано, планувалося, що є позитивним. Проте варто зазначити, що у аналізованому періоді значна частина коштів по спеціальному фонду надходить не від виконання установою своєї статутної діяльності, а від надання інших послуг. Таке співвідношення надходжень від послуг, які надаються установою на

наш погляд є недоречним так, як у відсотковому значенні вони складають близько 50 відсотків надходжень по спеціальному фонду та близько 75 відсотків від надходжень від статутної діяльності.

За проведеним аналізом активів балансу, видно, що валюта балансу протягом аналізованого періоду має позитивну тенденцію до зростання, із 943682,0 гривень зростає за два роки до 1467242,0 гривень або 55,4 відсотка у порівнянні до 2016 року. Середня зміна величина за рік становить більше ніж 20 відсотків. Як видно із наведених даних тенденцію до зростання мають не фінансові активи, зокрема: основні засоби установи, і у 2016-2017 роках цей показник становив 12,7 відсотка, а у 2017-2018 роках 7,0 відсотка, і хоча за вказані періоди є його зниження на 5,7 відсотка, загальна тенденція є позитивною і говорито про оновлення фонду основних засобів або проведені у них вкладення.

Проведений аналі структури активів балансу дає нам всі підстави вважати, що керівництвом навчального закладу приймаються правильні управлінські рішення щодо ефективного функціонування навчального закладу.

Коефіцієнт зношення основних засобів показує, що основні засоби установи зношені більш ніж на 60 відсотків. Проте, розглядаючи динаміку коефіцієнта у часовому періоді із 2016 по 2018 роки простежується його позитивна тенденція до оновлення складу основних засобів, зокрема із 0,65 до 0,61.

Проведеним аналізом визначено, що найбільшу питому вагу у структурі активів балансу займають основні засоби, вартість яких протягом аналізованого періоду коливається від 76,2 до 68 відсотка. Показник відображає те, що у 2018 році вартість активів знизилася порівнянні до 2016 року на 8,2 відсотка, а до 2017 року 11,6 відсотка, що пов'язано із не зменшенням вартості нефінансових активів, а збільшенням частки фінансових активів установи у загальних активах. Збільшення фінансових

активів відбулось за рахунок зростання залишку грошових коштів у порівнянні до 2016 року на 8,1 відсотка та до 2017 року 11,1 відсотка.

Як видно із проведеного аналізу зростання підсумку балансу за пасивами пов'язане із наявністю в установі даних про отримання доходів майбутніх періодів, які заплановано отримати у наступному звітному періоді у сумі 430624 гривені. Такий підхід керівництва до організації роботи свідчить про правильний менеджмент і розвиток установи.

Структура пасивів відображає, що за підсумками 2018 року 29,3 відсотка балансу пасиву мають місце доходи майбутніх періодів, що дає змогу зробити висновок про перспективу розвитку установи у майбутньому.

У нашому випадку, зазначені дані показують, що протягом 2016 року фінансування коледжу здійснено у повному обсязі, а у наступних періодах установа недофінансована більш як на 1,0 млн.гривень щороку, тобто в установі з'явився дефіцит коштів.

Недофінансування коштів із бюджету установою перекривається за рахунок надходження коштів по спеціальному фонду від надання послуг за основною діяльністю та інших господарських послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М.Д. Основи аудиту. Підручник / М.Д.Білик, Л.І.Полятикіна. – Суми: Слобожанщина, 2009. – 296 с.
2. Боброва О.Г. Організація і стимулювання праці: навчально-методичний посіб. / О.Г.Боброва; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ ім. Вадима Гетьмана. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2016. – 145 с.
3. Большаков І. Ф. Основні засади оподаткування доходів у контексті впровадження податкового кодексу України / А. В. Большешальська // Збірник наукових робіт: Всеукраїнська наукова науково-практична конференція «Економіка ХХІ століття: сучасні тенденції та перспективи розвитку» – 2018. – №1 – С. 192–193.
4. Большешальська А. В. Особливості організації обліку розрахунків: проблеми та шляхи удосконалення / А. В. Большешальська А. В. // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. – 2017. – № 1 – С. 240-250.
5. Большешальська А.В. Облік розрахунків у контексті гармонізації національних та міжнародних стандартів / А.В.Большешальська // Всеукраїнська наукова інтернет-конференція студентів та молодих вчених, присвячена видатним вченим. – 2018. – №6 – С. 142
6. Бурцев В.В. Организация внутреннего аудита / В.В. Бурцев // Финансовый менеджмент. – 2018. – № 6. – С. 88-99.
7. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність: посібник для студентів вузів. / Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Малюга, – Ж.: Рута, 2012. – 53 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. / Ф.Ф.Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2011. – 726 с.
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI, із змінами і доповненнями. – [Електронний ресурс]: – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

10. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є.Гончарук, С.І.Качан. Львів, «ЛВК», 2015. – 384 с.
11. Верига Ю.А. Звітність підприємств: навчальний посіб. / Ю. А. Верига ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2015. – 322 с.
12. Войцехович М. Оформлення відпусток / М. Войцехович // Дебет – Кредит. – 2017. – №19. – С. 23–28.
13. Волошин Д. Методологические основы внутреннего аудита эффективности системы управленческого учета на предприятии / Д.Волошин // Проблемы теории и практики управления. – 2012. № 1. – С.49-58.
14. Ворона Ю. В. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту необоротних активів у бюджетних установах / Ю. В. Ворона // Фінансові ринки і цінні папери. – 2012. – № 23 – С.36–40.
15. Гамова О.В. Заробітна плата як економічна категорія / О.В. Гамова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2016. – №3. – С.60–64.
16. Гандзюк М.П. Основи охорони праці: Підручник. / М.П. Гандзюк, Є.П.Желібо, М. О.Халімовський. – К.: Каравела, 2008. – 548 с.
17. Гарасим П.М. Курс фінансового обліку: навчальний посібник / П.М.Гарасим, Г.П. Журавель, П. Я. Хомин. – К. : Знання, 2010. – 566 с.
18. Герасим П.М. Первинний та аналітичний облік на підприємстві: Навч.посібник. / П.М.Гарасим, Г.П.Журавель, Р.Ф.Бруханський. – Т.: Основа, 2009. – 160 с.
19. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні: підручник / С. Ф. Голов. – Дніпропетровськ: Баланс-клуб, 2000. – 768 с.
20. Голов С.Ф. Основи аудиту: підручник / С.Ф.Голов, С.Я.Зубілевич – К.: Либідь, 2016. – 267с.
21. Гольцова С.М. Бухгалтерський обліку: Навч. посібник. / С.М.Гольцова, І.Й.Плікус. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. – 254 с.
22. Гончарук Я.А. Аудит: навчальний посібник / Я.А.Гончарук,

В.С.Рудницький. – К. : Знання, 2019. – 443 с.

23. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н.М.Грабова. – К.: А. С. К., 2013. – 266 с.

24. Дмитренко І.А. Системно орієнтований аудит: проблеми методології та тенденції розвитку / І.А.Дмитренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 2. – С. 26-37

25. Дорош Н. І. Аудит: теорія і практика: навч.посібник / Н.І.Дорош. – К.: Знання, 2012. – 495 с.

26. Дубова Д. Повышение эффективности управления предприятием: внутренний контроль и контрольные процедуры / Д.Дубова // Проблемы теории и практики управления. – 2017. – № 4. – С. 60-69.

27. Дудченко Н. І. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту розрахунків в бюджетних установах / Н. І. Дудченко // Фінансові ринки і цінні папери. – 2019. – № 15. – С. 24-28.

28.Єфімова О.В. Фінансовий аналіз / О.В.Єфімова. – М: ДИС. – 2006. – 226с.

29. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік, контроль, аудит в системі управління підприємством. / В.П.Завгородній. – К.: Ваклер, 2012. – 97с.

30. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99, № 996–XIV (зі змінами та доповненнями), [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

31. Закон України «Про відпустки» від 15.11.96 №504/ 96-ВР. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

32.Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

33.Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995. № 108/95-ВР, із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

34. Закон України «Про охорону праці» у редакції від 21.11.02р. №229-VI. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
35. Катеринець Н. Облік за новими формами / Н. Катеринець // Дебет-Кредит. – 2018. – № 5. – С. 3–4.
36. Кіш Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посібник. / Г.Кіш. – К.: 2008. – 360 с.
37. Коблянська О. І. Фінансовий облік: навчальний посібник / О.Коблянська, Н.Костенко. Проводимо інвентаризацію запасів// Податки та бухгалтерський облік. – 2016. – №88 с.14-28.
38. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: закон від 10.12.1971 № 322-VIII, із змінами і доповненнями. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.
39. Конош О. В. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту оплати праці / О.В.Конош // Фінансові ринки і цінні папери. – 2014. – № 23. – С. 36–40.
40. Коробко О.М Бухгалтерський (фінансовий) облік: навч. посіб. / Р. М. Косміна / за ред. Ю.Д. Чацкіса. – К. : Вид-во «Вища шк.», 2017. – 255 с.
41. Костіна Н.І. Фінансове прогнозування: методи та моделі: посібник / Н.І.Костіна, А.А.Алексєєв, О.Д.Василик. – К.: Знання, 2007. – 183 с.
42. Кравченко М. А. Сутність оплати праці як економічної категорії / М.А.Кравченко // Бізнес навігатор. – 2018. – № 1. – С. 3–4.
43. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.В.Кужельний, В.Г. Лінник – К.:КНЕУ, 2010. – 334 с.
44. Кульбицький С. П. Організація роботи бухгалтерії: поради, практика / С.П.Кульбицький // Податки та бухгалтерський облік. – 2018. № 61. – С. 24-26.
45. Лагун М.І. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу / М.І. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 9. – С. 64-69.
46. Лагун М.І. Методика системного підходу до формування комплексу

показників фінансового стану підприємства / М.І. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 6. – С. 40-44.

47. Левицька С.О. Звітність підприємств.: навч.посібник. / С.О. Левицька. – Рівне: НУВГП. – 2017. – 213 с.

48. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник / В.С.Лень. – К.: ЦНЛ, 2018. – 696 с.

49. Лепьохіна І. О. Теоретичні аспекти формування заробітної плати та її функції / І. О. Лепьохіна // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2018. – № 2 (56).

50. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: навч. посібн. / О.В. Лишиленко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2013. – 624 с.

51. Марочкіна А.М. Бухгалтерський облік за національними стандартами: приклади і коментарії: Навчальний посібник. / А.М.Марочкіна. – Х: Прогрес, 2012. – 154 с.

52. Мойсеєнко, Т. Резерв оплати відпусток, що нараховується підприємством / Т. Мойсеєнко // Дебет-Кредит. – 2018. – №19. – С 36–37.

53. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Нападовська – К.: Книга, 2004. – 544 с.

54. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати», Наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-135-vitrati>.

55. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», Наказ Міністерства фінансів України 28.12.2009 № 1541. . [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://vobu.ua/ukr/documents/item/nakaz-ministerstva-finansiv-ukrajini-vid-vid-28-grudnya-2009-r-1541?app_id=23.

56. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в

державному секторі 124 «Доходи», Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-124-doxodu>.

57. Олійник О.В. Економічний аналіз: Практикум для студентів. / О.В.Олійник.– Житомир: «Рута», 2015. – 496 с.

58. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / О.В.Павловські, Н.М.Притуляк, Н.Ю.Невмержицька, К.:КНЕУ, – 2016. – 208 с.

59. Партін Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навчальний посібник. / Г.О.Партін. – К: Вища школа, 2012. – 185 с.

60. Петренко С.В. Якість бухгалтерського обліку як об'єкт оцінки інформаційного забезпечення внутрішнього контролю / С.В.Петренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 2. – С. 26-31.

61. Петрова І. Оплата праці в мотиваційній системі сучасного підприємства / І.Петрова // Україна: аспекти праці. – 2017. – № 7. – С. 22-27.

62. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Мініфіну України від 31.12.2013 №1203. [Електронний ресурс]: – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

63. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // [Електронний ресурс]: – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.=275-17>.

64. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 р. №1219. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

65. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник / П.Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 454 с.

66. Пушкар М. С. Фінансовий облік: Підручник / М.С. Пушкар. –

Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.

67. Рожнов В. Організаційно-нормативні документи підприємства / В. Рожнов // Заробітна плата. – 2017. – № 1. – С. 9–14 ; № 2. – С. 18 –21.

68. Романів М.В. Фінансовий контроль і аудит: посібник / М.В.Романів. – К.: НІОС. – 2008. – 124 с.

69. Романченко Ю.О. Облік у бюджетних установах: стан і перспективи розвитку//Облік і фінанси АПК. – 2011.-№1- [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum_Oif_apk_2011_1/3_romanc.pdf

70. Савченко В.Я. Аудит: Навч.посіб. / В.Я.Савченко. – К:КНЕУ, 2006. – 328с.

ДОДАТКИ